tenkin sopisi nyt ratkaista kantansa asiassa.Tätä ajatusta kannattivat m.m. Lehtokoski ja Paasivuori.Ryömä sensijaan ehdotti,että asiasta ei tehtäisi mitään päätöstä eikä sitä esitettäisi myöskään ryhmän tänään pidettävälle kokoukselle muuten kuin ilmoitusasiana ja edelleen että valtiovarainvaliokunnan sos-dem. jäsenet parhaansa mukaan edelleenkin hoitaisivat asian käsittelyä.Ryömän ehdotus hyväksyttiin kaikilla äänillä 1 ääntä vastaan,ollen vähempi äänimäärä annettu edellisen ajatuksen puolesta.

5 §.

Katsoen siihen,että vankiloissa nykyisin jatkuvasti vallitsee aivan sietämätön tilanahtaus,joka vaikeuttaa kunnollista vankeinhoitoa,päätti valmistusvaliokunta ehdottaa ryhmälle,että ryhmä kannattaisi hallituksen esitystä uuden keskusvankilan rakentamisesta ja siihen tarvittavan määrärahan myöntämistä.

6 §.

Päätettiin ehdottaa ryhmälle,että hallituksen esitystä, joka koskee Kultarannan huvilatilan päärakennuksen korjaamiseen ja laajentamiseen tarvittavan määrärahan myöntämistä,ei sellaisenaan hyväksyttäisi,vaan että ryhmä kannattaisi ainoastaan korjauksiin tarvittavan määrärahan myöntämistä,mutta ei laajennukseen.

7 §.

Ryhmälle päätettiin ehdottaa,että hallituksen esitys laiksi määrärahan myöntämisestä Ahvenanmaan maakunnalle maaveron lakkauttamisen yhteydessä hyväksyttäisiin,koska mainittu määräraha,joka tulisi olemaan Smk 150,000:- vuosittain mutta jonka saamiseen maakunnalla ilmeisesti ei ole juridista oikeutta,tulisi käytettäväksi maakunnan sivistys- ja muihin yleishyödyllisiisn tarkoituksiin.

Vakuudeksi:

Kaarlo Kaivala A. Valta.

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Valfrid Ekola.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 4 p:ltä huhtikuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän toinen puheenjohtaja J. F. Aalto ja sihteerinä allekirjoittanut E. Jokinen. Lisäksi olivat saapuvilla valmistavan valiokunnan jäsenet Hakkila, Seppälä, Rantala, Koponen, Valta A., Paasivuori, Reinikainen, Itkonen, Keto, Voionmaa, sekä puoluesihteeri Viik.

1 §. Valtiontilintarkastajat.

Puheenjohtaja ilmoitti ilmoitusasiana pöytäkirjaan merkittäväksi, että valtiontilintarkastajaksi T. Tainion jälkeen oli valittu vuosiksi 1927 ja 1928 V. Rantala, sekä vuodeksi 1929 A. Paasonen, sekä tilintarkastajain varamieheksi Rantalan tilalle M. Puittinen.

Pankkivaliokunnan jäseneksi Tainion tilalle oli tullut valituksi A. Åhlström.

2 §. Työväenasiain valiokunnan ja sivistysvaliokunnan jäsenet.

Sen johdosta, että ryhmän jäsen Olga Leinonen oli joutunut eroamaan edustajatoimestaan, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että työväenasiain valiokuntaan Leinosen tilalle ehdotettaisiin valittavaksi Ida Vihuri ja että Vihurin tilalle sivistysvaliokuntaan valittaisiin Åhlström.

3 §. Kirjelmiä.

Puheenjohtaja esitti seuraavat, ryhmälle osoitetut kirjelmät: Raahesta lähetetty kirje, koskeva eroitettujen rautatieläisten asiaa, sekä Jämsän työväenyhdistyksen, Kannuksen työväenyhdistyksen ja Forssan järjestyneiden työläisten kokouksen lähettämä kirjelmät, jotka kaikki koskevat virkamiesten palkka-asiaa.

Kaikki kirjelmät päätettiin vanhaa tapaa noudattaen jättää asianomaisen valiokunnan jäsenille.

4 §. Kultarannan korjausmäräraha.

Sen johdosta, että eduskunnassa tulee lähiaikoina lopullisesti ratkaistavaksi kysymys määrärahan myöntämisestä presidentin kesähuvilan Kultarannan korjaamista varten, ja kun mainittu huvila vastikin paljon perinpohjaisimpia korjauksia, kuin alkuaan oli suunniteltu ja tarvittava määräraha näinollen tulee myöskin suuremmaksi, otettiin käsiteltäväksi kysymys, mitenkä ryhmän nyt olisi tähän määrärahaesitykseen suhtauduttava.

Lyhyen keskustelun jälkeen ratkaistiin asia äänestyksellä, jolloinka 4 äänellä 4 ääntä vastaan, arvan ratkaistessa, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että hallituksen esitys määrärahan myöntämisestä on hylättävä.

5 §. Laki tuberkuloosi- ja mielisairaalain valtionavusta.

Sen johdosta, että eduskunnassa tulee lähiaikoina kolmanteen käsittelyyn ehdotus laiksi kunnallisille mielisairaaloille ja tuberkuloosia sairastavien hoitolaitoksille annettavasta valtionavusta, ja että ruotsalaiset aikovat tehdä ehdotuksen lain lepäämään jättämisestä yli vaalien, otettiin käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta tähän ruotsalaisten ehdotukseen.

Aalto J.F. lausui, ettei puheenaoleva lakiehdotus ole tyydyttävä. Siinä tahdotaan naulata kiinni periaate, joka ei ole oikea. Jos menetellään niinkuin tämä laki edellyttää, niin se voi tulla tavaksi muidenkin asiain suhteen ja se merkitsee eduskunnan budjettioikeuden rajoittamista.

Hakkila ja Reinikainen olivat sitä mieltä, että laki olisi hyväksyttävä.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että lakia ei ole äänestettävä yli vaalien.

6 §. Uuden keskusvankilan rakentaminen.

Sen johdosta, että maalaisliittolaisten taholta ajetaan eduskunnassa innokkaasti ehdotusta vesileipärangaistuksen aikaansaamisesta ja tässä yhteydessä vedotaan usein maan vankiloissa ja kuritushuoneissa vallitsevaan tilanahtauteen, otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys, eikö ryhmän taholta olisi syytä kiirehtiä uuden keskusvankilan aikaansaamista, kannattamalla määrärahan myöntämistä sitä tarkoitusta varten, koska silloin voitaisiin suuremmalla ponnella vastustaa vesileipärangaistuksen käytäntöönottamista.

Hakkila huomautti, että maan vankiloissa vallitsee suuri tilanahtaus ja sen takia suuri kurjuus. Siitä olisi päästävä. Uuden keskusvankilan paikkaa ei tosin ole vielä tarkemmin määrätty, mutta tonttia ei sille olisi ollenkaan vaikeata saada. Määräraha olisi myönnettävä. Silloin olisi vesileipärangaistusvaatimukseltakin pohja poissa.

Itkonen oli samaa mieltä kuin Hakkilakin. Jos pelätään myöntää määrärahaa siksi, ettei vielä ole tonttia, niin sellainen pelko on turha. Tontin saaminen ei tuota vaikeuksia. Määräraha voitaisiin kyllä jo myöntää.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän jäsenten valtionvarain valiokunnassa olisi kiirehdittävä määrärahan myöntämistä uuden keskusvankilan rakentamista varten.

7 §. Adressi Kansainliiton aseistariisumistoimikunnalle.

Viik ilmoitti, että Sosialistisen Internationalen toimisto on kehoittanut sos.-dem. puolueita ja niiden eduskuntaryhmiä lähettämään kohdakkoin kokoontuvalle Kansainliiton valmistavalle aseistariisumistoimikunnalle rauhan turvaamista tarkoittavia kehoituksia ja toivomuksia. Samalla ilmoitti hän laatineensa jo sanamuodon adressia varten, jonka hän esittää ryhmän jäsenten allekirjoitettavaksi.

Puoluesihteerin ehdotus ja hänen toimenpiteensä hyväksyttiin ja päätettiin kehoittaa ryhmän jäseniä allekirjoittamaan adressin.

8 §. Lomapyynnöt.

Ryhmän jäsenet Leino J., Komu, Fahler ja Rantala olivat ilmoittaneet pyytävänsä vapautusta eduskuntatyöstä lauantai- ja

maantaipäiviksi huhtikuun 6 - 8 p:nä piirinsä piirikokouksen takia. - Pyyntöön päätettiin ehdottaa sustuttavaksi.

9 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Otettiin jälleen käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta virkamiesten palkkojen koroittamista tarkoittavaan hallituksen esitykseen, jonka suhteen ei ryhmä vielä ollut lopullisesti kantaansa määritellyt.

Puheenjohtaja Aalto ilmoitti, että on saatu tietää, että hallitus, siinä tapauksessa, ettei sen esitys tulisi eduskunnassa hyväksytyksi, olisi valmis suostumaan siihenkin, että nyt kevätistuntokaudella myönnettäisiin oppikoulunopettajien palkkojen koroittamiseen täksi vuodeksi 6 miljoonaa markkaa. Näin sähstyttäisiin eduskunnan hajoituksesta, johonka presidentti lienee taipuvainen ja jota toimenpidettä myös maalaisliiton eduskuntaryhmä tiettävästi kannattaa. Sos.-dem. ryhmän jäsenten valtionvarain valiokunnassa olisi siis ehkä syytä ainakin tämän 6 miljoonan myöntämiseen suostua. Muuten voitanee ryhmän taholla olla yksimielisiä siitä, että hallituksen esitys on jo kevätistuntokaudella loppuun käsiteltävä.

Asiasta syntyneen laajan keskustelun jälkeen päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi,

että kysymys virkamiesten palkkojen koroittamisesta on eduskunnassa jo kevätistuntokauden aikana ratkaistava, sekä

että annetaan ryhmän jäsenten valtionvarain valiokunnassa edelleen määrätä suhtautumisestaan virkamiesten palkkakysymykseen omanm harkintansa mukaan, ollen heillä oikeus suostua siihen, että oppikoulunopettajien palkkojen parantamiseen kuluvaa vuotta varten myönnetään 6 miljoonaa markkaa, sekä alempipalkkaisten virkailijain palkkojen koroittamiseen myöskin jonkunverran, jos he katsovat tilannetta voitavan näillä myönnytyksillä parantaa, ja että heidän tehtäväkseen annetaan, kuten jo aikaisemmin on päätetty, esittää ryhmälle ehdotus asian lopullisesta ratkaisusta.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

J. F. Aalto ..... Emil Jalonen .....

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 11 p:ltä huhtikuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Lisäksi olivat saapuvilla valmistavan valiokunnan jäsenet Aalto J.F., Valta A., Lehtokoski, Koponen, Ryömä, Rantala, Hakkila, Kuusisto ja Rapo, sekä puoluesihteeri Viik.

1 §. Lomapyynnöt.

Esitettiin seuraavat lomapyynnöt: Valta K. pyytää lomaa eduskunnan huhtikuun 12 p:n istunnosta oikeusasian takia. Aalto J.F. pyytää lomaa eduskuntatyöstä vaalipiirinsä sos.-dem. piirikokouksen vuoksi huhtikuun 13 - 15 p:ksi. - Kumpaankin pyyntöön päätettiin ehdottaa suostuttavaksi.

2 §. Litvinovin pöytäkirja.

Sen johdosta, että Venäjän ulkoasiain komisaariaatin taholta oli tehty ehdotus Suomen yhtymisestä n. s. Litvinovin pöytäkirjaan, oli ulkoasiain ministeri kääntynyt eri eduskuntaryhmien puheenjohtajien puoleen, ehdottaen että ryhmät valitsisivat edustajansa yhteiseen neuvotteluun, joka edellämainitun asian johdosta pidettäisiin ulkoministeriössä.

Valmistava valiokunta päätti ehdottaa ryhmälle, että ryhmän edustajiksi tähän neuvottelutilaisuuteen valittäisiin Viik ja Voionmaa. Sekä että itse asian suhteen ei vielä tehtäisi mitään päätöstä, vaan olisivat ryhmän edustajat neuvottelussa mukana vain neuvottelijoina, menemättä mihinkään ryhmää sitoviin päätöksiin ja kannanottoihin.

3 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Kun eduskunnan valtionvarainvaliokunta jo oli saanut valmiiksi mietintönsä virkamiesten palkkojen koroittamista tarkoittavasta hallituksen esityksestä, ehdottaen esityksen hylät-

täväksi, ja kun tämä virkamiesten palkka-asia lähipäivinä tulee eduskunnassa lopulliseen ratkaisuunsa, otettiin jälleen valmistavasti käsiteltäväksi kysymys, mitenkä sos.-dem. ryhmän nyt asian jouduttua lopulliseen vaiheenseen, olisi sen suhteen meneteltävä.

Puheenjohtaja Harvala selosti aluksi valiokunnan mietintöä, sekä esitti senjälkeen valtionvarainvaliokuntaan kuuluvien ryhmän jäsenten ehdotuksen ryhmän päätökseksi asiasta. Valiokunta-ryhmä ehdottaa, että valtionvarainvaliokunnan hylkäävän mietinnön perusteluihin ehdotettaisiin lisättäväksi kappale, joka kuuluu seuraavasti.

"Palkkausasian käsittelyn aikana hankittu aineisto sensijaan osoittaa, että olisi tutkittava, ovatko voimassaolevan palkkauslain mukaan maksettavat peruspalkat oikeassa suhteessa eri paikkakunnilla vallitseviin elinkustannuksiin. Edelleen olisi hallituksen hankittava selvyys siitä, eivätkö n.s. virastolautakunnan ehdotukset aiheuta sellaisia supistuksia virastomenoissa, jotka olisi otettava huomioon palkkoja järjestettäessä. Nämä selitykset saatuaan voi hallitus harkita, onko muissakin kuin alemmissa palkkaluokissa välttämätöntä myöntää korotuksia tai suorittaa eri paikkakunnilla vallitsevien elinkustannusten aiheuttamia muutoksia. Välttämätöntä myöskin on samalla selvittää valtion palveluksessa olevan ylimääräisen henkilökunnan sekä rautatierakennuksilla, maantie-, metsä-, y.m. töissä ja valtion teollisuuslaitoksissa työskentelevän ~~xxxxxxxxx~~ työväen palkankoroitusten tarpeellisuus."

Edelläoleva tulisi lisäykseksi perusteluihin. Samalla ehdottaa valiokuntaryhmä, että asian käsittelyn aikana eduskunnassa, hallituksen esityksen tultua hylätyksi, ilmoitettaisiin ryhmän puolesta, että ryhmä suostuu siihen, että oppikoulunopettajien tuntipalkkoja voitaisiin koroittaa syyslukukauden alusta, ja että hallituksen käytettäväksi sitä tarkoitusta varten ~~xxxxxx~~ myönnetään 3 miljoonaa markkaa. Kiinteästi ei ryhmän kumminkaan olisi vielä tässä kohden kantaansa määrättävä, vaan olisi se jätettävä jossain määrin riippuvaksi asian kehityksestä eduskunnassa, ja olisi ryhmän annettava valmistavalle valiokunnalle valtuudet päättää ryhmän kannasta asian ratkaisevassa vaiheessa.

Asian johdosta syntyneessä keskustelussa käyttivät puheenvuoroja Ryömä, Hakkila, Lehtokoski ja J.F. Aalto. Ja olivat he kaikki sitä mieltä, että Harvalan esittämä päätösehdotus on kaikissa suhteissa varsin onnistunut.

Päätettiin siis ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että valtionvarainvaliokunnan esittämän kielteisen kannan perusteluihin ehdotetaan lisättäväksi kappale, joka tässä pöytäkirjassa on edellä siteerattu, sekä

että ryhmän jäsenille annetaan oikeus äänestää jonkun sopivansuuruisen pyöreän summan myöntämisen puolesta, sellaisena, jommoiseksi ryhmän valmistava valiokunta sen asian käsittelyn aikana lopullisesti hyväksyy.

4 §. Ryhmän toimintakertomus.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että sos.-dem. puoluekokoukselle esitettävä kertomus ryhmän toiminnasta annettaisiin puoluesihteeri Viikin laadittavaksi.

5 §. Selonteko ryhmän suhtautumisesta palkkauskysymykseen.

Viik ehdotti, että annettaisiin puolueen sanomalehdille selonteko ryhmän suhtautumisesta virkamiesten palkkakysymykseen.

Harvala huomautti, että ehkäpä asian johdosta eduskunnassa syntyvä keskustelu antaa kansalle ryhmän kannasta täyden selvyyden, jotenka ei mitään julkista selontekoa tarvittane.

Asia päätettiin jättää pöydälle toistaiseksi.

6 §. T. Lehdon asia.

Sen johdosta, että ryhmän jäsen Toivo Lehto ei ole vielä toipunut sairaudestaan, otettiin harkittavaksi kysymys, olisiko ryhmän taholta jo ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, että Lehdon varamies tuli kutsutuksi hänen tilalleen. Asia päätettiin jättää ryhmän puheenjohtajan Harvalan hoidettavaksi, ja tulee hänen elokuun aikana ottaa selko voiko Lehto syysistuntokauden alettua saapua eduskuntaan, ja ellei voi, niin on vara-

mies kutsuttava hänen tilalleen.

7 §. Ryhmän asiain hoito kesän aikana.

Koska on mahdollista että ryhmä ei enään kevätkauden aikana kokoonnu päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän asioista kesäloman aikana huolehtisivat ryhmän puheenjohtaja ja Helsingissä asuvat valmistavan valiokunnan jäsenet, jotka on helppo saada tarpeen vaatiessa nopeasti koolle.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... E. Jokinen .....

Valfrid, Eskola.

P ö y t ä k i r j a Sos.-dem. Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 15 p:ltä huhtikuuta 1929. Kokous pidettiin Heimolassa eduskunnan istunnon aikana ja olivat siinä saapuvilla Harvala, Itkonen, Reinikainen, Seppälä, Paasivuori, Ryömä, Pekkala, Voionmaa, Valta A, Rapo, Rantala, Kuusisto, Lehtokoski, Keto, Hakkila, Viik ja Jokinen.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Virkamiesten palkka-asia.

Kun virkamiesten palkkojen koroittamista tarkoittava hallituksen esitys oli paraikaa eduskunnassa esillä toisessa käsittelyssä, ja kun maalaisliittolaisten taholta tiettävästi tullaan tekemään ehdotus, että asia pantaisiin pöydällä ensi syksyyn, ilmoitti puheenjohtaja kutsuneensa valmistavan valiokunnan koolle neuvottelemaan siitä, mitenkä tähän maalaisliittolaisten ehdotukseen olisi suhtauduttava.

Reinikainen huomautti, että ryhmä on jo päättänyt, että asia saatetaan ratkaisuun kevätistuntokaudella ja tätä päätöstä on meidän seurattava.

Kuusisto oli sitä mieltä, että asia voitaisiin lykätä syksyyn.

Seppälä tahtoi vastustettavaksi asiaan lykkäämistä. Se on saatettava ratkaisuun.

Voionmaa lausui käsityksenään, että asia on kevätistuntokaudella loppuun käsiteltävä. Hallituksen esitys on hylättävä, mutta kolmannessa käsittelyssä tehtävä uusi ehdotus asian järjestämiseksi.

Hakkila oli samaa mieltä kuin Voionmaa. Olisi myönnettävä vähäisempi määräraha hallituksen käytettäväksi tämän vuoden aikana.

Pekkala ilmoitti kannattavansa asian lykkäämistä syksyyn.

P ä ä t ö s. Päätettiin, että sos.-dem. ryhmä ei tule kannattmaan ehdotusta asian lykkäämisestä syysistuntokauteen.

2 §. Litvinovin pöytäkirja.

Sen johdosta, että ryhmän viimeksi pidetyssä kokouksessa oli valittu ryhmän puolesta edustajat neuvottelemaan ulkoministerin kanssa kysymyksestä, olisiko Suomen yhdyttävä Litvinovin pöytäkirjaan, ja toinen näistä edustajista, puoluesihteeri Viik, oli asiasta ulkoministerin kanssa neuvotellut, otettiin harkittavaksi mitenkä ryhmän olisi suhtauduttava tähän kysymykseen.

Viik selosti sitä keskustelua, mikä hänellä oli ulkoministeri Procopen kanssa asiasta ollut. Hän oli lausunut ulkoministerille käsityksenään, että Suomen olisi Litvinovin pöytäkirja allekirjoitettava. Ulkoministeri puolestaan oli ilmoittanut useiden ulkomaalaisten valtiomiesten lausuneen sen käsityksen, ettei Suomen olisi syytä Litvinovin pöytäkirjaan yhtyä, koska on odotettavissa, että Japani allekirjoittaa aivan lähipäivinä Kellogg-sopimuksen ja silloin Litvinovin pöytäkirja jokatapauksessa menettää merkityksensä.

Voionmaa ilmoitti yhtyvänsä Viikin käsitykseen, että Litvinovin pöytäkirjaan olisi liityttävä. Se olisi toimenpide, joka jonkunverran jäähdyttäisi porvaristomme sotaista intoilua.

Keto epäili onko syytä asiassa kiirehtiä. Olisi nyt odotettava Kelloggin sopimuksen voimaantuloa. Venäläisten rauhanpuuhat ovat usein vain taktiikkaa.

Aalto J. F. piti yhtymistä Litvinovin pöytäkirjaan suotavana. Meidän sosialidemokraattien on sitä kannatettava, ja sitä parempi, mitä aikaisemmin me tämän kantamme ilmaisemme.

Hakkila huomautti, että eihän Venäjän taholtakaan tehty Suomelle ajoissa esitystä pöytäkirjaan liittymisestä. Oli samaa mieltä kuin Ketokin.

P ä ä t ö s . Päätettiin, että valmistava valiokunta kannattaa Suomen yhtymistä Litvinovin pöytäkirjan allekirjoittajiin.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

.....

.....

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 18 p:ltä huhtikuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Aalto J.F., Valta A, Lehtokoski, Kuusisto, Koponen, Ryömä, Rantala, Voionmaa, Pekkala, Hakkila, Paasivuori, Seppälä ja Ampuja, sekä loppupuolella Viik.

1 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Sen johdosta, että hallituksen esitys virkamiesten palkkojen koroittamisesta tulee eduskunnassa lopulliseen käsittelyyn huhtikuun 19 p:nä, otettiin jälleen valmistavasti käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta tähän palkkakysymykseen.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti, että maalaisliiton eduskuntaryhmän puheenjohtaja oli tiedustellut häneltä mitenkä sos.-dem. ryhmä tulee suhtautumaan palkkakysymykseen sen lopullisessa vaiheessa, suostuuko ryhmä ehkä myöntämään hallituksen käytettäväksi kuluvaa vuotta varten jonkun sopivansuuruisen määrärärahan, jotta hallituspula vältettäisiin, maalaisliiton ryhmässä on osa sillä kannalla että näin olisi tehtävä. Lisäksi oli maalaisliiton ryhmän puheenjohtaja tiedustellut mitenkä sos.-dem. ryhmä tulee suhtautumaan mahdollisesti edessä olevaan hallituspulaan, tuleeko ryhmä osallistumaan hallituksen muodostamiseen, joko muodostamalla yksinään hallituksen, tai yhdessä jonkun toisen ryhmän kanssa. - Näihin tiedusteluihin oli puheenjohtaja vastannut sillä tavalla kuin ryhmän tähän astiset päätökset edellyttävät.

Tämän lisäksi esitti puheenjohtaja Harvala vielä edistysryhmän puheenjohtajan Tuomiojan laatiman ponsiehdotuksen, jossa ehdotetaan myönnettäväksi kuluvaa vuotta varten hallituksen käytettäväksi 25 ja ½ milj. markkaa virkamiesten palkkojen koroituksiin, ja johonka hallitus tulisi tyytymään. Samoin esitti puheenjohtaja vielä edustaja Virkkusen laatiman lyhyen

ponsiehdotuksen, johon ei sisälly ehdotusta määrärahasta.

Aalto J. F. huomautti, että kysymystä on katseltava sitä taustaa vastaan, jonka poliittinen tilanne muodostaa. Jos hallitus eroaa voi olla seurauksena eduskunnan hajoitus. Jonkinlainen määräraha voitaisiin siis myöntää, jotta hallituspula saataisiin vältetyksi. Tuomiojan ponnessa mennään kumminkin liian pitkälle. Ja jos joku summa myönnetäänkin on se käytettävä nimeenomaan pienipalkkaisten hyväksi.

Voionmaa oli sitä mieltä, että jonkinlainen pyöreä summa voitaisiin myöntää. Sitä voitaisiin puoltaa ihan asiallisilla syillä. Ja poliittiset syyt vaativat sitä myös. Alituiset hallituspulat eivät ole suotavia.

Ryömä oli myös sitä mieltä, että jotakin olisi syytä myöntää. Vaaleihin ei olisi nyt mentävä. Jos ne voidaan välttää on joku sopiva summa myönnettävä.

Hakkila kausui, että vaaleihin ei tällaisen kysymyksen merkeissä pitäisi mennä. Se on siihen kaikkea muuta kuin sopiva. Kannatti jonkun pyöreän summan myöntämistä.

Rantala piti mahdottomana myöntää sellaista määrärahaa kuin hallitus kaikesta päättäen tulisi vaatimaan.

Koponen oli määrärahan myöntämisen kannalla. Kysymys on myöhemmin kumminkin ratkaistava.

Lehtokoski oli samaa mieltä. Rahamäärässä voitaisiin mennä 20 milj. markkaan asti.

Kuusisto, Pekkala ja Ampuja vastustivat sitä kantaa, että olisi myönnettävä suurempi määräraha kuin ryhmän edellisessä kokouksessa oli päätetty.

Harvala lausui käsityksenään, että jos määräraha myönnetään on se myönnettävä nimeenomaan ehdolla, että se käytetään alempipalkkaisten palkkojen parantamiseen.

Paasivuori piti määrärahan myöntämistä tarpeellisena asiallisista syistä, itse kysymyksen ratkaisua ei voida välttää, vaikka se nyt saadaankin lykätyksi.

P ä ä t ö s. Puheenjohtaja ehdotti ratkaistavaksi ensin kysymyksen myönnetäänkö joku suurempi pyöreä summa, vai pysytäänkö ryhmän aikaisemmin tekemässä päätöksessä, jos summa päätetään myöntää niin päätetään sitten sen suuruudesta ja ehdotuksen perusteluista. Tämän jälkeen toimitettiin äänestys.

8 äänellä - 7 ääntä vastaan - päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmä pysyy edellisessä kokouksessaan tekemässään päätöksessä, että ehdotetaan myönnettäväksi hallituksen käytettäväksi kuluvaa vuotta varten 3 miljoonaa markkaa koulujen tuntiopettajain palkkioiden koroittamiseen.

2 §. Komun kirjelmä.

Puheenjohta esitti ryhmän jäsenen V. Komun ryhmälle osoittaman kirjelmän, jossa hän lausuu, että ryhmän jäsen Voionmaa oli eduskunnassa, arvostellaassaan hänen lausuntoaan virkamiesten palkkakysymyksestä, käyttänyt loukkaavia sanoja.

Kun valmistavalla valiokunnalla ei ollut nähtävänä kumpaakaan kirjelmässä mainittua eduskuntalausuntoa, päätettiin asia jättää pöydälle siksi kunnes ryhmä jälleen kokoontuu.

3 §. Sähkösanoma av Ursinille.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti, että ryhmän puolesta on lähetetty sähkösanoma tohtori av Ursinille Hämeenlinnaan hänen 75-vuotispäivänsä johdosta. - Hilda Seppälä ilmoitti tavanneensa tri Ursinin Hämeenlinnassa, ja oli toveri Ursin pyytänyt hänen lausumaan tervehdyksensä ryhmälle.

4 §. Ryhmän varojen käyttäminen.

Koska on mahdollista, että eduskunta hajoitetaan ja toimitetaan uudet vaalit, niin päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että se määrä ryhmän varoista, jota ei muihin tarkoituksiin tarvita, käytettäisiin taas vaalitaistelun tukemiseen, jaettavaksi sillä tavalla, että kullekin piirille annetaan 200 markkaa edustajaa kohti, ei kumminkaan vähempää kuin 500 markkaa jokaiselle piirille.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

....

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraatisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Säätytalossa elokuun 1 päivältä. Puheenjohtajana toimi K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen. Lisäksi olivat saapuvilla Aalto J.F., Valta A. , Lehtokoski, Hakkila, Reinikainen ja Aalto A.

1 §. Eduskunnan valitsijamiehet ja valiokunnat.

Puheenjohtaja Harvala esitti laatimansa ehdotuksen siitä ketä ryhmän jäsenistä olisi valittava eduskunnan valitsijamiehiksi sekä jäseniksi suureen valiokuntaan ja muihin valiokuntiin. Ehdotus käytiin läpitse kahdesti ja tehtiin siihen muutamia muutoksia, jommoisena se sitten päätettiin esittää ryhmän hyväksyttäväksi. - Ehdotus sellaisenaan kuin valmistava valiokunta sen hyväksyi seuraa liitteenä tätä pöytäkirjaa.

2 §. A. Kuusiston lasku.

Vuoden 1928 lopulla oli edellisen ryhmän jäsen A. Kuusisto saanut ryhmältä tehtäväkseen kerätä maalaisliiton ja kommunistien toimintaa koskevaa agitatsioniaineistoa, jonka työn hän sitten myöskin oli suorittanut. Tästä työstään oli Kuusisto lähettänyt valmistavalle valiokunnalle ryhmälle osoitetun 3,500 markan suuruisen laskun. Kun useat valmistavan valiokunnan jäsenet pitivät Kuusiston palkkiovaatimusta liian korkeana ja kun ei ollut täyttä selvyyttä siitä kuinka paljon aikaa hän oli kyseessäolevaan työhön käyttänyt, päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan valmistavan valiokunnan kokoukseen.

3 §. Valiokuntien puheenjohtajapaikat.

Keskusteltiin alustavasti eduskunnan valiokuntien puheenjohtajien paikkojen täyttämisestä. Katsottiin, että ryhmälle olisi saatava sihteerin paikka valitsijamiehissä, sekä puheenjohtajan paikka suuressa valiokunnassa, sivistysvaliokunnassa, talousvaliokunnassa, kulkulaitosvaliokunnassa, mahdollisesti myös pankkivaliokunnassa ja puolustusasiain valiokunnassa. - Valtionva-

rainvaliokunnassa katsottiin olevan syytä myötävaikuttaa siihen, että puheenjohtajaksi tulee edelleen edustaja Furuhjelm, samaten lienee syytä säilyttää ulkoasiain valiokunnan puheenjohtajan paikalla toimen entinen hoitaja.

4 §. "Punaisen päivän" tapaukset.

Valmistavan valiokunnan jäsen Aalto A. ilmoitti, että Helsingin poliisi oli esiintynyt sopimattomasti estäessään hallituksen määräyksen mukaisesti kommunistien mielenosoituskokouksen pidon saman päivän iltapuolella. Poliisi ei nimittäin tyytynyt vain hajoittamaan työväentalon edustalle kerääntynyttä väkijoukkoa, vaan alkoivat poliisimiehet myös käyttää patukoitaan, piesten niillä aivan rauhallisiakin ihmisiä, jotka asiainsa vuoksi sattuivat liikkumaan Sirkuskadun tienoilla. Samaten ehkäisi poliisi muutenkin tarpeettomasti yleisöä liikkumasta. Esitti valmistavan valiokunnan harkittavaksi, olisiko ryhmän tehtävä asiasta välikysymys, tai ryhdyttävä johinkin muihin toimenpiteisiin asian suhteen.

Päätettiin jättää ryhmän jäsenten A. Aallon ja E. Huttusen tehtäväksi ottaa lähemmin selvää asian yhteyteen kuuluvista seikoista sekä tehdä sitten valmistavalle valiokunnalle ehdotus mihin toimenpiteisiin olisi syytä ryhtyä.

5 §. Ryhmän taholta tehtävät aloitteet.

Annettiin ryhmän sihteerien tehtäväksi ottaa selvää siitä mitä aloitteita ryhmän taholta on viime vaalikaudella tehty ja mitkä niistä ovat sellaisia, jotka eivät vielä ole johtaneet mihinkään tulokseen ja jotka siis olisivat jälleen uusittavat.

6 §. Eduskunnan tarkistajat.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että eduskunnan tarkistajain vaalia varten asetettaisiin ryhmän puolesta ehdokkaiksi: vakinaisiksi Keto ja Rapo, sekä varalle Åhlström ja Pekkala.

7 §. Ryhmän jäsenmaksut.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän jäsenmaksu pidettäisiin entisellään, nimittäin 40 markkaa kuukaudelta niinä kuukausina kuin eduskunta on koolla.

Sanomalehdet päätettiin tilata ryhmän huoneeseen entistä tapaa noudattaen ja huolehtii lehtien tilaamisesta ryhmän taloudenhoitaja.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Hannula ..... puheenjohtaja.

E. Jaleinen ..... sihteeri.

Tarkastettu /8 29.

....

....

P ö y t ä k i r j a Sos-dem. Eduskuntaryhmän valmistavanvaliokunnan saapuvillaolleiden jäsenten neuvottelukokouksesta elok. 3 p:nä 1929. Puhetta johti Harvala, pöytäkirjaa piti Valta, lisäksi olivat saapuvilla valiokunnan jäsenet Lehtokoski ja Aalto, A. sekä ryhmän jäsen Sventorzetski.

Hallituksen muodostamiskysymys.

Ed. Harvala ilmoitti Tasavallan Presidentin kutsuneen hänen edellisenä päivänä luoksensa, tiedustellen sos-dem. eduskuntaryhmän kantaa hallituksen muodostamisen suhteen. Samalla H. ilmoitti omana mielipiteenään lausuneensa, että ryhmä nykyisessä tilanteessa ilmeisesti ei voine katsoa mahdolliseksi osallistumista hallituksen muodostamiseen.

Asian johdosta keskusteltua yksimielisesti päätettiin oikeuttaa Harvala, valmistusvaliokunnan Helsingissä olleiden jäsenten nimessä, ja käsityksenä ilmoittamaan tasavallan presidentille, että sos-dem. eduskuntaryhmä ei tällä kerralla katso voivansa osallistua hallituksen muodostamiseen, vaan asettuu asialliseen oppositioon toivoen kuitenkin puolestaan uuden hallituksen tarmokkaasti ajavan uudistuspolitiikkaa.

Vakuudeksi:

Kaarlo Harvala A. Valta.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Heimolassa elokuun 5 päivältä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä T. Jokinen.

Saapuvilla olivat, puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi Aalto J.F., Valta A., Hakkila, Lehtokoski ja Reinikainen.

1 §. Hallituskysymys.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti kutsuneensa valmistavan valiokunnan koolle neuvottelemaan siitä vastauksesta, jonka hän ryhmän puheenjohtan ominaisuudessa tulee antamaan tasavallan presidentille tämän tiedusteltua häneltä mitenkä ryhmä tulee suhtautumaan uuden hallituksen muodostamiseen, Mantereen hallituksen jätettyä eronpyyntönsä. Tasavallan presidentti oli esittänyt kaksi eri kysymystä. Ensiksi: katsooko sos.-dem. eduskuntaryhmä voivansa osallistua hallituksen muodostamiseen, sekä toiseksi: millä tavalla ryhmä tulee suhtautumaan joidenkin toisten ryhmien taholta muodostettavaan hallitukseen.

Omana mielipiteenään näiden kysymysten johdosta esitti puheenjohtaja, että ensimmäiseen kysymykseen olisi vastattava, ettei nykyään ole edellytyksiä sos.-dem. ryhmän osallistumiselle hallituksen muodostamiseen, sekä mitä toisten ryhmien taholta muodostettavaan hallitukseen suhtautumiseen tulee, niin käsittelee ryhmä tämän kysymyksen vasta sitten kun saadaan tietää minkälainen tulee olemaan uuden hallituksen ohjelma.

Valmistava valiokunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan käsityksen ja katsoi, että hän voi ryhmän nimissä antaa esittämänsä laisen vastauksen tasavallan presidentille.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
puheenjohtaja.

T. Jokinen
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sos-dem. Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta elokuun 7 p:nä 1929. Puheenjohtajana toimi J.F.Aalto,pöytäkirjan laati A.Valta.Edellä mainittujen lisäksi olivat saapuvilla valiokunnan jäsenet A.Aalto ja Reinikainen sekä kokouksen lopulla Harvala ja Jokinen.

1 §. Edustajain lomat.

Ed. Ryömä pyytää kuluvalla istuntokaudella vapautusta eduskuntatyöstä 2 viikon ajaksi ulkomaanmatkan tähden sekä ed. Valta K. yksityisasiain tähden elokuun 8 - 15 p:nä. -Valiokunta päätti puoltaa molempia pyyntöja.

2 §. Vaaliagitatioaineiston kerääminen.

Ryhmän aikaisemmin tekemän päätöksen mukaisesti suoritetun vaaliagitatioaineiston kokoilemisen johdosta päätettiin maksaa Aug. Kuusistolle,esittämänsä laskun mukaan,korvausta Smk. 3,500:-.

3 §. Toivo Lehdon avustaminen.

Ed. Penttala oli ehdottanut toimeenpantavaksi ryhmän keskuudessa vapaaehtoisen keräyksen,jonka tuotto käytettäisiin ryhmän entisen jäsenen Toivo Lehdon sairaalaelämän viihtyisämmäksi saattamiseksi. - Valiokunta päätti puoltaa tehtyä ehdotusta.

4 §. Suhde "punaista päivää" koskevaan välikysymykseen.

Ed. Aalto,J.F. esitti laatimansa ponsiluonnoksen,joka koskee päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuotoa kommunistien kuluvan elokuun 1 p:n eli n.s. punaisen päivän tapahtumien johdosta tekemään välikysymykseen.Ponsiehdotus eräin pienin muodollisin muutoksin hyväksyttiin ryhmälle esitettäväksi.Lisäksi päätettiin ehdottaa, että ryhmän kannan sekä mainitun ponnen välikysymyskeskustelussa esittää ed. Aalto,J.F.,jonka lisäksi puhuu myöskin ed. Huttunen,Mutta muuten ryhmän jäsenten toivotaan asiassa puhuvan mahdollisimman vähän,elleivät kommunistit siihen anna erityistä aihetta.

5 §. Työttömyys ja toimenpiteet sen torjumiseksi.

Kun työttömyys merkeistä päättäen kuluvana syksynä ja ensi talven aikana uhkaa tavallista laajempana ja ankarampana maan eri puolilla ja tehokkaat toimenpiteet niin ollen ovat välttämättö-

mät,niin ehdottaa valiokunta asetettavaksi ryhmän keskuuteen erityisen työttömyyskomitean huolehtimaan toimenpiteistä työttömyyden torjumiseksi. Komitean jäseniksi päätettiin ehdottaa edustajat Huttunen, Aalto, A., Pekkala, Marttila ja Aaltonen.

6 §. Eduskunta-aloitteet.

Ed. Harvala esitti, että ryhmän taholta tehtäisiin aloite, jossa hallitusta pyydettäisiin esim. kuntain välityksellä ottamaan selville, mitä maanteitä tarvittaisiin sekä tutkimaan, mitkä näistä olisi lähiaikoina saatava rakennetuiksi ja voitaisiinko tämä suorittaa ulkomaisella luotolla.

Ed. Ryömä ilmoitti eduskunnalle jättävänsä kansalaissodan johdosta eroitettujen valtionpalvelijain eläkkeiden myöntämistä koskevan aloitteen, sekä erinäisiä sairaala-asioita koskevia aloitteita.

Ed. Aalto, A. ilmoitti jättävänsä työttömyysmäärärahaa koskevan aloitteen.

Valiokunta puoltaa mainittuja aloitteita.

7 §. Valiokuntain puheenjohtajapaikat.

Edustajat Harvala ja Aalto, J.F. oikeutettiin käymään neuvotteluja toisten eduskuntaryhmäin kanssa eduskunnan valiokuntain puheenjohtajapaikkojen täyttämisestä.

Vakuudeksi:

J. F. Aalto A. Varis.

Pöytäkirja Sosiali/demokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Heimolassa elokuun 13 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Lehtokoski, Valta A., Reinikainen, Hakkila, Aalto A., Aalto J.F., ja Seppälä.

1 §. Rautatierakennustyöläisten lähetystö.

Otettiin vastaan maan eri rautatierakennuksilla työskentelevien työläisten lähetystö. Lähetystö pyrki sos.-dem. eduskuntaryhmän puheille, mutta kun ryhmän kokous tulee pidettäväksi vasta illalla ja lähetystön jäsenten on jo ennen iltaa matkustettava pois Helsingistä, otti valmistava valiokunta lähetystön vastaan ryhmän puolesta. Lähetystön muodostivat seuraavat henkilöt: Daavid Pajunen Porin-Haapamäen rataosalta, Antti Kolari Lahden-Heinolan rataosalta, E. Riihimäki Kiehimän-Nurmeksen rataosalta, K. Peltonen Kiehimän-Vaalan rataosalta, H. Matilainen Pölläkkälästä, ja Erkki Kalliolnen Läskelästä, sekä Suomen Rakennustyöväen liiton toimihenkilö U. Nurminen.

Lähetystön puolesta ilmoitti U. Nurminen, että lähetystö on saapunut Helsinkiin esittääkseen asianomaisille virastoille ja eduskuntaryhmille toivomuksensa eräitten painavien epäkohtien poistamiseksi, epäkohtien, jotka vallitsevat maan eri rautatierakennuksilla työskentelevien työläisten oloissa. Tämän jälkeen mainitsi hän useita seikkoja, jotka kipeästi kaipaisivat korjausta. Ensinnäkin palkat ovat liian alhaiset. Työläiset toivovat, että alin tuntipalkka rautatierakennustöissä määrättäisiin 6 markaksi ja ylin 9 markaksi, mikä maksettaisiin ammattitaitoisille työmiehille. Asunto-oloihin työmailla olisi kiinnitettävä suurempaa huomiota, ne ovat eräti puutteelliset, samoin on ruokailuhuoneiden suhteen asianlaita. Lääkärin- ja sairashoito on niinikään puutteellista. Usein sattuu niin, että sairauden ja tapaturmien sattuessa ei ole tarpeellista hoitoa saatavissa. Työläisten kohtelu ei myöskään aina ole sellaista kuin pitäisi. Viranomaisten puolelta ra-

joitetaan tarpeettomasti heidän oikeuksiaan, niinpä esim. erällä Itä-Suomen rautatietyömaalla ei sallittu työläisten pitää edes vaalipäivää vapaana, vaan uhattiin katkaista työsuhde, jos he jäävät pois työstä. Työläisten valitukset ja toivomukset eivät myöskään useinkaan anna aihetta mihinkään toimenpiteisiin viranomaisten puolelta. Lopuksi tahdottiin lähetystön taholta kiinnittää huomiota myöskin siihen, että valtion taholta olisi järjestettävä rautatietöitä sillä tavalla, ettei työttömyyttä rautatietyöläisten keskuudessa lähiaikoina syntyisi.

Vielä ilmoitettiin lähetystön puolelta, että ne toivomukset ja tiedonannot, jotka lähetystö nyt on valmistavan valiokunnan tietoon saattanut tullaan myöhemmin jättämään ryhmälle kirjallisesti, jotta niihin voitaisiin ryhmän taholla yksityiskohtaisemmin tutustua.

Ryhmän puheenjohtaja Harvala vastasi lähetystölle ryhmän puolesta, että sos.-dem. ryhmä suhtautuu täysin myötämielisesti niihin toivomuksiin, joita lähetystön taholta on esitetty ja pitää tarpeellisena, että työläisten toivovomat parannukset heidän oloihinsa saadaan aikaan sekä tulee mahdollisuuksien mukaan työskentelemään niiden toteuttamiseksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
puheenjohtaja.

E. Jokinen
sihteeri.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Säätytalossa elokuun 13 p:ltä 1929. Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Hakkila, Lehtokoski, Reinikainen, AaltoA., Aalto J.F ja Valta A., sekä V. Komu lakivaliokunnasta, Keto pankkivaliokunnasta, Paasivuori työväenasiainvaliokunnasta ja Seppälä valtionvarain valiokunnasta.

1 §. Eduskunnan puhemiehen toimi.

Sen johdosta, että eduskunnan puhemies K. Kallio, jouduttuaan muodostamaan hallituksen, tulee eroamaan puhemiehen toimesta ja puhemiehen vaali uudelleen toimitettavaksi, otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys, millä tavalla sos.-dem. ryhmä tulee suhtautumaan puhemiehen vaaliin.

Reinikainen ehdotti valmistavan valiokunnan päätettäväksi, että ryhmän olisi nytkin asetettava oma ehdokkaansa puhemiehen vaalissa.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Samalla päätettiin, ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että puhemiesehdokkaaksi asetettaisiin ensimmäinen varapuhemies Hakkila.

2 §. Ryhmälle saapuneita kirjelmiä.

Puheenjohtaja esitti valmistavalle valiokunnalle ryhmälle saapuneen, valtionrautateiden konepajojen y.m. laitosten työläisten lähettämän kirjelmän, jossa pyydetään ryhmän kiinnittämään huomiota rautateiden työläisten palkkausoloihin ja kesälomien järjestelyyn. - Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että kirjelmä jätettäisiin valtionvarain valiokunnan sos.-dem. jäsenille budjetin asianomaisella kohdalla huomioonotettavaksi.

Samoin esitti puheenjohtaja Suomen Sos.-dem. Raittiusliitolta ryhmälle saapuneen terveydenkirjelmän, joka päätettiin saattaa ryhmän jäsenten tietoon.

3 §. Budjettiasiain käsittely ryhmässä.

Puheenjohtaja Harvala esitti valmistavan valiokunnan harkittavaksi olisiko syytä esittää budjettiesitystä koskevia asioita ryhmän käsiteltäväksi ennenkuin saadaan tietää minkälainen tulee olemaan uuden hallituksen kanta edellisen hallituksen antaman tulo- ja menoarvioehdotuksen suhteen.- Valmistava valiokunta - yhtyen puheenjohtajan käsitykseen - katsoi, ettei budjettia koskevia asioita ole syytä ottaa ryhmässä käsiteltäväksi ennenkuin vasta sitten kun eduskunta jälleen syyskuussa kokoontuu.

4 §. Ryhmän työttömyyskomitean ehdotuksia.

Aalto A. ilmoitti, että ryhmän asettama työttömyyskomitea oli, harkitessaan keinoja työttömyyden torjumiseksi, kiinnittänyt huomiota siihen seikkaan, että metsähallituksen käytettävissä ei ole kuluvaa vuotta varten niin paljon varoja käytettävissä hakkuutarkoituksiin kuin hankintahakkuita voitaisiin toimittaa. Metsähallitus voisi vielä tänä vuonna käyttää hakkuuseen 15 miljoonaa markkaa ja nämä varat olisivat sille myönnettävät.xx Tämän vuoksi ehdottaa työttömyyskomitea, että ryhmän puolesta lähetettäisiin hallitukselle kirjelmä, jossa kehoitettaisiin hallitusta varaamaan metsähallituksen käytettäväksi edellämainittu summa.

Puheenjohtaja Harvala epäili olisiko kirjelmän lähettäminen hallitukselle ryhmän nimissä oikein ja onnistunein tapa kyseessä olevan asian edistämiseksi. Ehkä olisi parempi lähettää joitakin henkilöitä hallituksen puheille. Ryhmä voisi valtuuttaa työttömyyskomiteansa sen tekemään.

Puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti päätti valmistava valiokunta ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että koska ryhmän tietoon on tullut, ettei metsähallituksen käytettävänä enään ole varoja hankintahakkuiden toimittamista varten kuluvana vuotena, valtuuttaa ryhmä työttömyyskomiteansa esittämään hallitukselle, että se varaisi riittävästi varoja tähän tarkoitukseen, sekä, että hallitus varaisi varoja myöskin sellaisia tietöitä varten, joita lähiaikoina voidaan suorittaa.

5 §. Ryhmän jäsenten eduskunta-aloitteet.

Käsiteltiin seuraavat ryhmän jäsenten taholta tehtäviä eduskunta-aloitteita koskevat ilmoitukset:

Huttunen ilmoittaa tekevänsä aloitteen maataloustyöläisten alimman palkan määräämisestä. - Ilmoituksen johdosta lausui at Aalto A., Passivuori ja Keto käsityksenään, että aloitteentekijän sallittakoon tehdä aloitteensa, mutta asian laatuun katsoen ei aloitetta voitane tehdän ryhmän nimissä, koska se silloin olisi laajemmin ja yksityiskohtaisemmin perusteltava. - Tämä kanta hyväksyttiin. Huttusen aloitetta ei katsota varsinaisesti ryhmän aloitteeksi.

Halonen ilmoittaa tekevänsä aloitteen Saimaan vedenpinnan alentamisesta, sekä kunnallisten maatalousneuvojain palkkauksen avustamisesta. - Kumpikin aloite katsottiin sellaiseksi, ettei niiden suhteen ole ryhmällä mitään muistuttamista.

Rantala ilmoittaa uusivansa aloitteensa manttaalikuntien lakkauttamisesta. Aloite katsottiin tarpeelliseksi.

Myllymäki ja Aaltonen ilmoittavat aikovansa tehdä aloitteen valtiollisten vankien oikeuksista. - Päätettiin kehoittaa aloitteentekijöitä esittämään aloitteensa ennen sisäänjättämistä ryhmän puheenjohtajan tarkistettavaksi.

Myllymäki on lisäksi ilmoittanut aikovansa tehdä aloitteen lipun käyttöä koskevan lain muuttamisesta, sekä aloitteen asutuslain muuttamisesta. - Ensinmainittu aloite katsottiin hyvinkin tarpeenvastaiseksi, kun sensijaan asutuslain muutosta koskevan aloitteen suhteen oltiin sitä mieltä, että se voitaisiin jättää eduskunnalle vasta helmikuussa, koska puoluekokous kokoontuu tammikuussa ja puolueen maatalousohjelmakin tulee silloin uusittavaksi.

6 §. Ruotsalaisen työv. liiton avustaminen.

Sen johdosta, että ryhmän varoista keväällä 1929 oli päätetty jakaa vaaliavustusta kaikille sos.-dem. piirijärjestöille, mutta jätetty Suomen Ruotsalainen Työväenliitto, joka myöskin oli joutunut suorittamaan itsenäisenä järjestönä vaalivalistustyötä, kokonaan huomioonottamatta, oli ryhmän jäsen

Åhlström esittänyt, että ruotsalaiselle työväenliitolle vielä nyt myönnettäisiin ryhmän varoista vaaliavustukseksi viisisataa markkaa.

Valmistava valiokunta päätti asettua puoltamaan sanotun avustuksen myöntämistä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
puheenjohtaja.

E. Jokinen
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta syyskuun 19 p:ltä 1929. - Kokouksen puheenjohtajana toimi ryhmän toinen puheenjohtaja J. F. Aalto ja sihteerinä E. Jokinen.

Puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi olivat saapuvilla valmistavan valiokunnan jäsenet Aalto A., Valta A., Lehtokoski, Reinikainen, Rantala, Komu, Koivulahti-Lehto ja Peltkala.

1 §. Lomapyynnöt.

Esitettiin seuraavat lomapyynnöt:

Sireen ilmoitti pyytävänsä lomaa eduskunnan istunnoista syyskuun 24 p:nä, kunnallisten asiain takia. Samoin ilmoitti Koponen pyytävänsä lomaa syyskuun 21 - 25 p:nä kunnallisten ja järjestötehtävien takia. - Kumpaankin pyyntöön päätettiin ehdottaa suostuttavaksi.

2 §. Ida Vihurin hautajaiset.

Sen johdosta, että Näsijärven suuressa laivaonnettomuudessa syyskuun 7 p:nä surmansa saaneen ryhmän jäsenen Ida Vihurin hautajaiset toimitetaan Tampereella sunnuntaina syyskuun 22 p:nä, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän puolesta lasketaan myös seppele vainajan haudalle, sekä että seppeleen laskevat ryhmän puolesta ryhmän puheenjohtaja Kaarlo Harvala ja ryhmän jäsen Hilma Koivulahti-Lehto, joidenka huoleksi annetaan myöskin seppeleen hankkiminen ja muut asian aiheuttamat toimenpiteet. - Samalla päätettiin lausua ryhmän jäsenille kehoitus, että he mahdollisimman lukuisasti ottaisivat osaa surusaattoon ja hautajaistilaisuuteen.

3 §. Ryhmän tilintarkastajat.

Ryhmän tilintarkastajaksi Ida Vihurin tilalle päätettiin ehdottaa valittavaksi Hilma Koivulahti-Lehto.

4 §. Työväenasiain valiokunnan jäsenet.

Jäseneksi työväenasiain valiokuntaan Ida Vihurin tilalle päätettiin ehdottaa valittavaksi Hugo Aattela, joka tulee Hämeen pohjoisesta vaalipiiristä edustajaksi.

5 §. Matka Tallinnaan.

Puheenjohtaja esitti Johan Nurminen Oy:ltä saapuneen kirjelmän ja merkitsemislistan, joidenka mukaan ryhmän jäsenille tarjotaan tilaisuus tehdä matka Tallinnaan syyskuun 28-30 p:nä "Suomi"-laivalla. Matka tulisi maksamaan 150 mk hengeltä, ja on ilmoitus osanotosta tehtävä syyskuun 26 päivään mennessä. - Lista osanottajain merkitsemistä varten päätettiin ~~jättää~~ jättää ryhmän sihteereille.

6 §. "Kuru"-laivan haaksirikko.

Puheenjohtaja esitti valmistavan valiokunnan harkittavaksi voitaisiinko ryhmän taholta jollakin tavoin avustaa "Kuru"-laivan haaksirikossa hukkuneiden vainajien omaisia. Tämä voisi tapahtua esim. sillä tavalla, että ryhmän nimissä myönnettäisiin tarkoitukseen joku määrätty summa esimerkiksi 5,000 markkaa ja koottaisiin se sitten vapaaehtoisella keräyksellä tai ylimääräisellä verotuksella ryhmän jäseniltä.

Asian johdosta syntyneessä keskustelussa huomautettiin, että jos ryhmän taholta otettaisiin puheensolevaan avustustoimintaan osaa, niin vähempää kuin 5,000 markkaa tuskin voitaisiin tarkoitukseen luovuttaa. Mutta ryhmän rahallinen asema on nyt kumminkin sellainen, että ryhmän kassasta sitä ei voitaisi maksaa, jotenka se olisi koottava ylimääräisellä verotuksella. Ylimääräisistä verotuksista taas on sellainen kokemus, että niitä on varsin vaikea periä. Näin ollen näyttää ehdotuksen toteuttaminen, niin kannatettava kuin asia onkin, vähemmän mahdolliselta.

Asia päätettiin ~~jättää~~ jättää pöydälle toistaiseksi.

7 §. Ryhmän toimintakertomus.

Ilmoitettiin valmistavan valiokunnan jäsenille ja pöytäkirjaan merkittäväksi, että ryhmän toimintakertomus vuosilta 1926 -~~x~~ 29, jonka ensi tammikuussa pidettävää puoluekokousta varten on, valmistavan valiokunnan aikaisemmin tekemän päätöksen mukaisesti, laatinut ryhmän jäsen K. Hakala valmistuu lähipäivinä ryhmän puheenjohtajien ja puoluesihteerin tarkistettavaksi.

8 §. Kysymys vesileipärangaistuksesta.

Lakivaliokunnan jäsen Komu ilmoitti, että ehdotus laiksi vesileipärangaistuksesta on jälleen paraikaa käsiteltävänä lakivaliokunnassa ja on valiokunnan ~~jäsen~~ sosialidemokraattisten jäsenten keskuudessa jonkunverran epätietoisuutta siitä, miten~~kä~~ heidän lakiehdotuksen käsittelyssä~~ä~~ olisi meneteltävä. Viime valtiopäivien aikana tehtiin valiokunnan ruotsalaisten jäsenten taholta ehdotus, jonka mukaan laki ei tulisi lainkaan koskemaan niitä, joilla on pitempiaikainen tuomio ja lyhytaikaisempiin rangaistuksiin tuomittuihinkin nähden olisi vesileipärangaistuksen soveltaminen vapaaehtoisuuden varassa. Tämän ehdotuksen puolesta äänestivät silloin myös valiokunnan sos.-dem. jäsenet, mutta liittivät siitä huolimatta valiokunnan mietintöön vastalauseen, jossa ehdottivat lain hylättäväksi. Puhuja halusi selvyyttä siitä mitenkä heidän nyt olisi meneteltävä, jos ruotsalaisten taholta vaadittaisiin heiltä lupausta siitä, että he eivät vaadi lain hylkäämistä siinä tapauksessa, että siihen saadaan nuo aikaisemmin ehdotetut lievennykset, niin onko heidän tuollainen lupaus annettava ja pysyttävä sillä kannalla loppuun asti, vai onko valiokunnan sos.-dem. jäsenten vaadittava edelleen ehdottomasti lakiehdotuksen hylkäämistä.

Asian johdosta syntyneessä keskustelussa painostettiin ensiksi sitä, että jos jonkun valiokunnan sos.-dem. jäsenet kerran äänestävät valiokunnan mietintöön jonkun vissin kohdan, niin he eivät silloin enään voi vastalauseessa vastia sen poistamista, siis mitään lupauksia tällaisessakaan asiassa ei voida ennakolta toisten ryhmien jäsenille antaa, ellei katsota voitavan pysyä luvatun

kannan takana, toiseksi huomautettiin siitä, että sos.-dem. ryhmän kanta vesileipärangaistukseen nähden on ollut aina ehdottomasti kielteinen ja tulee kait olemaan edelleenkin, siitä huolimatta että lisääntyvä rikokselliseus ja kurittomuus näyttää vaativan tehokkaita toimenpiteitä kurin ja järjestyksen ylläpitämiseksi. Arveltiin myöskin, etteivät lakivaliokunnan ruotsalaiset jäsenet tule sos.-dem. ryhmän jäseniltä mitään ennakkositoumuksia vaatimaan.

Päätettiin, että asiaa ei ole ainakaan tässä vaiheessaan syytä esittää ryhmän käsitelväksi, vaan voivat ryhmän jäsenet lakivaliokunnassa menetellä sen suhteen sillä tavalla kuin ryhmän aikaisemmin tekemät päätökset ja puolueen omaksuma kanta edellyttävät.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

puheenjohtaja. sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta syyskuun 26 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla valmistavan valiokunnan jäsenet Aalto A., Aalto J.F., Valta A., Lehtokoski, Hakkila, Komu, Rantala, Myllymäki ja Voionmaa.

1 §. Lomapyynnöt.

Esitettiin seuraavat lomapyynnöt:

Halonen ilmoittaa aikovansa pyytää vapautusta eduskunnan syyskuun 27 p:n istunnosta yksityisasiain vuoksi, kunnallisten ja järjestötehtävien vuoksi ilmoittavat haluavansa vapautusta eduskuntatyöstä: Marttila lokakuun 1 - 4 p:nä, Lehikoinen ja Kovanen lokakuun 1 p:nä. - Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että kaikkiin näihin lomapyyntöihin annettaisiin suostumus.

2 §. Kaupunkiliiton kaupunkipäivät.

Sen johdosta, että Tampereella pidettävät kaupunkiliiton yleiset kaupunkipäivät jatkuvat vielä lokakuun 1 p:nä, joka on eduskunnan istuntopäivä, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että esitettäisiin puhemiesneuvostolle eduskunnan istunnon siirtämistä seuraavaan päivään, koska kaupunkipäiviin tulee todennäköisesti osallistumaan huomattava määrä eduskunnan jäseniä.

3 §. Työttömyysasiat.

Esitettiin Tainionkosken ammatilliselta keskusneuvostolta ryhmälle saapunut kirjelmä, jossa selostetaan työttömyystilannetta Imatran seudulla ja ehdotetaan toimenpiteitä työttömyyden

torjumiseksi siellä. Kirjelmä päätettiin ehdottaa jätettäväksi valtionvarain valiokunnan jäsenille, sopivassa yhteydessä huomioonotettavaksi.

4 §. Eduskuntaryhmien retkeily Viroon.

Puheenjohtaja ilmoitti, että eduskuntaryhmien keskuudessa on ollut puhetta yhteisen retkeilyn järjestämisestä Viroon, ja että Viron lähetystön taholta on myöskin ilmoitettu, että se pitää tällaista vierailua toivottavana. Matka tulisi tehtäväksi jollakin valtion omistamalla laivalla ja tapahtuisi se lokakuun 5 - 6 päivän tienoissa. - Asian johdosta päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmä kannattaa retkeilyn järjestämistä.

5 §. "Kurun" haaksirikosta kärsineet.

Sen johdosta, että aikaisemmin oli herätetty kysymys "Kuru"-laivan haaksirikossa hukkuneiden omaisten avustamisesta ryhmän taholta, mutta ei oltu päästy asian johdosta mihinkään tulokseen, päätettiin nyt, että ehdotus sellaisenaan saisi raueta, vaan jos käy selville, että hukkuneiden omaisten joukossa on joitakin erikoisen kipeästi avun tarpeessa olevia sos.-dem. puolueen jäsenten tai toimihenkilöiden omaisia voidaan palata asiaan uudelleen ja päättää heidän avustamisestaan erikoisesti.

6 §. Yleiset keskustelukysymykset.

Puheenjohtaja esitti valmistavan valiokunnan harkittavaksi, eikö ryhmän kokouksissa voitaisi ottaa käsiteltäväksi joitakin yleisempää laatua olevia keskustelukysymyksiä tällaisena aikana, jolloinka ryhmässä on vielä verrattain vähän asioita.

Asian johdosta syntyi lyhyt keskustelu, jossa kannatettiin puheenjohtajan esittämää ajatusta. Katsottiin, että tällaisilla yleisempää laatua xxxx olevilla kysymyksillä on hyvinkin tärkeä merkitys yleistä suuntaa ja menettelytapoja selventävinä. Tällaisia kysymyksiä olisi otettava esille varsinkin sellaisissa ryhmän kokouksissa, joissa muita asioita on vähemmän.

Puheenjohtaja Harvala ehdotti tämän jälkeen, että ryhmän ensi kokouksessa otettaisiin käsiteltäväksi kysymys poliittisesta tilanteesta maassamme, ja että alustajaksi pyydettäisiin Väinö Voionmaa.

Puheenjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Aalto J.F. ehdotti tämän jälkeen, että kysymykselle valittaisiin vielä toinen alustaja, ja että siksi pyydettäisiin R. Sventorzetski. Tätä hän piti suotavana senvuoksi, että asia saisi monipuolisemman valaistuksen, ja että ryhmässä ilmenevät erilaiset käsitykset menettelytavasta tulisivat jo alustuksissa esitetyiksi.

Toisen alustajan valitsemista ei katsottu kumminkaan tarpeelliseksi, koska jokaisella ryhmän jäsenellä on tilaisuus tuoda mielipiteensä esiin keskustelussa. Ja oltiin sitä mieltä, että alustus tällaisessa tapauksessa on vain ensimmäinen puheenvuoro keskustelun pohjaksi, jotenkaan yksi alustaja riittää.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Hasonlay ..... puheenjohtaja.

Emil Jaleinen ..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta lokakuun 3 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Aalto J.F., Valta A., Lehtokoski, Koivulahti-Lehto, Rantala, Pekkala, Paasivuori, Aalto A., Komu, Keto Ailio ja Seppälä.

1 §. Lomapyynnöt.

Esitettiin seuraavat lomapyynnöt:

Valta A. ilmoitti haluavansa olla poissa Helsingistä lauantaina sunnuntaina ja maanantaina lokakuun 5 - 7 päivinä puhujamatkan vuoksi. Valta K. ilmoittaa pyytävänsä vapautusta eduskuntatyöstä lokakuun 5 - 10 p:nä oikeudenkäyntiasiain takia, ja Lehtokoski eduskunnan istunnosta lokakuun 8 p:nä.

Kaikkiin edellämainittuihin lomapyyntöihin päätettiin ehdottaa suostuttavaksi. Samalla päätettiin kumminkin ilmoittaa ryhmän jäsenille, että valmistava valiokunta toivoo, etteivät ryhmän jäsenet yleensä olisi poissa eduskunnan istunnoista ja valiokunnistaan, ellei siihen ole aivan päteviä ja pakoittavia syitä.

2 §. Retkeily Viroon.

Puheenjohtaja ilmoitti, että eduskunnan jäsenten retkeily Viroon tulee nyt tapahtumaan siten, että menomatka tehdään hl. "Nordlandilla" ja paluumatka hl. "Suomella", ja että matkalle lähdetään lauantaina lokakuun 5 p:nä klo 10 aamupäivällä.

3 §. Ryhmän toimintakertomus.

Puheenjohtaja esitti valmistvalle valiokunnalle puoluekoko-

usta varten laaditun ryhmän toimintakertomuksen, jonka on kirjoittanut ryhmän jäsen K. Hakala. Puheenjohtaja Harvala ilmoitti käyneensä kertomuksen läpitse yhdessä ryhmän toisen puheenjohtajan J.F. Aallon kanssa, ja tekivät he siihen muutamia vähäisempiä muutosehdotuksia, jotka valmistava valiokunta hyväksyi. Kertomus päätettiin painattaa ensi tilassa.

4 §. Työttömyysasiat.

Työttömyystilannetta koskevia kirjelmiä oli ryhmälle jälleen saapunut Turusta ja Forssasta. Edellisen oli lähettänyt Turussa pidetyn sos.-dem. ammattiyhdistysväen kokouksen valtuuttama toimikunta ja jälkimäisen Forssan ammatillinen keskusneuvosto. Kummassakin kiinnitetään huomiota uhkaavaan työttömyyteen ja esitetään keinoja sen torjumiseksi. - Kirjelmät päätettiin ehdottaa jätettäväksi ryhmän työttömyystoimikunnalle.

5 §. Itsenäisyyspäivän viettäminen.

Sen johdosta, että eduskunnan istunnossa lokakuun 4 p:nä tulee ainoaan käsittelyyn vuoden 1927 valtiopäivillä lepäämään jätetty ehdotus laiksi joulukuun kuudennen päivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä, päätettiin kannattaa lain hyväksymistä.

Lokakuun 4 päivän istunnossa tulee niinikään ainoaan käsittelyyn kysymys lisämäärärahasta työttömyyden lieventämiseksi. Valmistava valiokunta katsoi, että ryhmä tässä asiassa tulee asettumaan Helon aloitteen kannalle, mutta voidaan tyytyä valtionvarainvaliokunnan ehdottamaan rahamäärännkin, ellei aloitteessa ehdotettua summaa saada läpitse.

6 §. Sonninpito - ja karjantarkastusyhdistykset.

Sen johdosta, että hallituksen esitys laiksi sonninpito-yhtymille ja karjantarkastusyhdistyksille myönnettävän valtionavustuksen perusteista, tulee lähi aikoina eduskunnassa toiseen käsittelyyn, otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys, mitenkä ryhmä tulee suhtautumaan tähän lakiehdotukseen.

Aalto J.F. ja Aalto A. pitivät puheenaolevaa lakia tarpeettomana. Sitä ei olisi säädettävä ainakaan muuta kuin 5 vuodeksi.

Pekkala ja Harvala olivat sitä mieltä, että laki olisi hyväksyttävä, ja säädettävä se kymmeneksi vuodeksi, kuten maatalousvaliokunta on ehdottanut.

Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että lakiehdotus hyväksyttäisiin, mutta että se säädettäisiin vain viideksi vuodeksi. Päätös tehtiin 11 äänellä 4 ääntä vastaan, vähemmistön asettuessa sille kannalle, että laki säädettäisi 10 vuodeksi.

7 §. Säätiölaki.

Puheenjohtaja ilmoitti, että lakivaliokunnassa on paraikaa käsiteltävänä ehdotus säätiölaiksi ja valiokunnan sos.-dem. jäsenten keskenkin on syntynyt jonkunverran erimielisyyttä siitä mitenkä olisi suhtauduttava kysymykseen, voidaanko säätiö perustaa ilman ennakolta saatua hallituksen suostumusta, vai onko tällainen lupa ensin hankittava.

Asiasta syntyi lyhyt keskustelu, jonka kuluessa lakivaliokunnan jäsen Komu selosti asian käsittelyä valiokunnassa.

Katsottiin, ettei asia ole niin laajakantoinen että sitä olisi syytä ryhmän käsiteltäväksi esittää, vaan voi asianomainen valiokuntaryhmä menetellä siinä parhaan harkintansa mukaan.

8 §. Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Sen johdosta, että eduskunnan valitsijamiehet tulevat lähiaikoina toimittamaan Suomen Pankin pankkivaltuusmiesten ja tilintarkastajain vaalin, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän taholta asetettaisiin ehdokkaiksi näihin tehtäviin seu-

raavat henkilöt:

Pankkivaltuusmiehiksi: suppeampaan ryhmään Väinö Tanner, sekä laajempaan ryhmään J. Helo ja R. Itkonen. Pankkivaltuuston jäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi.

Suomen Pankin tilintarkastajiksi: J.V. Keto ja K. Harvala, sekä näiden varamiehiksi A. Kuusisto ja A. Aalto. Tilintarkastajat valitaan yhdeksi vuodeksi.

Kaikki ehdotetut henkilöt ovat jo aikaisemmin valittuina olleet samoissa tehtävissä, jotenka heidät siis ehdotetaan valittaviksi uudelleen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
Puheenjohtaja.

Emil Jokinen
Sihteeri.

Tarkastettu 25/10 -29.

Ville Kanu

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta lokakuun 10 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla valmistavan valiokunnan jäsenet Aalto J.F., Valta A., Lehtokoski, Koivulahti-Lehto, Seppälä, Konu, Myllymäki, Paasivuori, Voionmaa, Keto, Aalto A. ja Pekkala.

1 §. Hyökkäykset eduskuntaa vastaan.

Sen johdosta, että useissa maan sanomalehdissä - vieläpä sosialidemokraattisissakin - on viime aikoina ollut kirjoituksia, joissa moititaan eduskuntaa siitä, että edustajat ovat liian paljon poissa eduskunnan istunnoista ja niissä tapahtuvista äänestyksistä ja että valiokuntatyökin kärsii tällaisista laiminlyönneistä, oli ryhmän edellisessä kokouksessa kiinnitetty tähän asiaan huomiota, ja annettu valmistavan valiokunnan tehtäväksi laatia jonkinlainen ehdotus siitä, mitenkä ryhmän taholta voitaisiin edistää oikean käsityksen leviämistä eduskuntatyöstä, sillä edustajain laiminlyöntejä ei ryhmä voi katsoa niin suuriksi kuin sanomalehdissä on tahdottu väittää.

Hakkila lausui käsityksenään, että eduskuntyö nykyään on aivan normaalista, jotenka sanomalehtien syytökset ovat aiheettomia, eikä niihin ole syytä kiinnittää suurempaa huomiota.

Aalto J.F. katsoi, että ryhmän nimissä olisi saatettava sentään julkisuuteen jonkinlainen lausunto ryhmän puolustukseksi.

Jokinen ja Myllymäki olivat sitä mieltä, että olisi käännyttävä sos.-dem. sanomalehtien toimitusten ja sos.-dem. piiritoimikuntien puoleen, ja pyydettävä näitä toimimaan niin, että saataisiin oikeampi käsitys eduskuntatyöstä suurten joukkojen keskuudessa yleisemmäksi.

Hakkila ja Aalto J.F. huomauttivat vielä siitä, että oikeistolehdet pyrkivät halventamaan eduskuntaa tietoisesti, valmis-

taakseen maaperää parlamentarisminvastaiselle toiminnalle. Se, että sos.-dem. lehdetkin tekevät itsensä syypäiksi samanlaiseen kirjoitteluun, johtuu ajattelemattomuudesta, josta on syytä muistuttaa.

Harvala ehdotti, että tiukemman ja tehokkaamman kurin aikaansaamiseksi oman ryhmän keskuudessa ryhmän sihteerit velvoitettaisiin aikaisemmin tehdyn päätöksen mukaisesti pitämään tarkkaa kontrollia ryhmän jäsenten osanotosta eduskunnan istuntoihin ja niissä toimitettaviin äänestyksiin.

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen päätettiin, että annetaan ryhmän nimessä julkilausuma, jossa kiinnitetään huomiota eduskuntaa ja sen työtä halventaviin kirjoituksiin, sekä selvitetään mitenkä asia todellisuudessa on. - Julkilausuman laatiminen annettiin puheenjohtajan ja sihteerin tehtäväksi.

2 §. Lomapyynnöt.

Ryhmän jäsen Lepistö ilmoitti aikovansa pyytää vapautusta eduskuntatyöstä lokakuun 12 - 14 p:nä tärkeiden järjestötehtävien vuoksi. - Pyyntöön päätettiin ehdottaa annettavaksi ryhmän suostumus.

3 §. Agitatsioniaineiston kerääminen.

Ryhmän toinen puheenjohtaja Aalto J.F. ehdotti, että valmistava valiokunta tekisi ryhmälle esityksen, että valittaisiin jälleen henkilö, joka keräisi sopivaa agitatsioniaineistoa, kuten viime vaaleja vartenkin oli tehty, jolloinka tämän tehtävän suoritti silloinen ryhmän jäsen A. Kuusisto. Tehtävään sopivana henkilönä mainitsi puhuja T. Bryggarin.

Keto lausui, että hänestä tällainen työ näyttää tarpeelliselta. Tehtävää olisi kumminkin vieläkin laajennettava, niin että otettaisiin ryhmän palvelukseen oikein vakituinen, kielitaitoinen henkilö, joka hankkisi sekä koti- että ulkomaisista lähteistä kaikenlaista poliittisessa taistelussa tarpeellista aineistoa.

Seppälä yhtyi Kedon esittämään ajatukseen.

Aalto A. oli sitä mieltä, että Kedon esittämä ajatus on varsin hyvä, mutta sitä ei sellaisenaan nykyoloissa voida toteuttaa. Ryhmällä ei ole varoja vakinaisen sihteerin palkkaamiseen, eikä puoluetoimikuntakaan voine siihen osallistua. On senvuoksi tyydyttävä vain sellaiseen aineiston keräilyyn kuin Aalto J.F. tarkoitti. Piti puolestaan A. Valtaa tällaiseen tehtävään sopivana.

Aalto J.F. huomautti, että Kedon tarkoittama toiminta on kokonaan toista kuin mitä hän alussa ehdotti ja se on asia erikseen. Piti Bryggaria sopivana siihen tehtävään, jota hän oli ajatellut.

P ä ä t e t t i i n, että agitatsioniaineiston keräämistä on ryhdyttävä järjestämään, ja että Kedon esitys on tässä yhteydessä myöskin syytä ottaa harkittavaksi. Asia jätettiin kokonaisuudessaan kumminkin vielä pöydälle toista'seksi.

4 §. Eduskunnan ensi istunto.

Päätettiin lausua ryhmän jäsenille vakava kehoitus, että jokaisen on oltava saapuvilla eduskunnan istunnossa lokakuun 11 p:nä, koska siellä tulee ainoaan käsittelyyn yli vaalien äänestetty ehdotus äänioikeusikärajan alentamisesta.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Paavo Aaltonen
Puheenjohtaja.

Emil Soininen
Sihteeri.

Tarkastettu 25/10-29
V. Kanne.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta lokakuun 16 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Valta A., Lehtokoski, Aalto A., Aalto J.F., Voionmaa, Hakkila, Koivulahti-Lehto, Huttunen, Keto, Komu, Rantala, Ryömä ja Seppälä.

1 §. Kutomoteollisuuden pula.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti kutsuneensa valmistavan valiokunnan tällä kertaa koolle neuvottelemaan miten ryhmän olisi suhtauduttava kotimaisen kutomoteollisuuden alalla valitsevaan pulaan, joka uhkaa muodostua tämän alan työläisille varsin vakavaksi. Monet kutomotehtaathan ovat sanonest irti työväkeänsä ja toisissa tehtaissa taas tehdään vain neljänkin päivän työviikkoja. Kun tämän kysymys on ollut esillä myös sos.-dem. ammattiyhdistysväen muodostamassa ammatillisten järjestöjen valtuuskunnassa, niin ovat tämän valtuuskunnan jäsenet Huttunen, Louhikko ja kutomotyöläisten liiton toimihenkilö Mikkonen saapuneet tähän valmistavan valiokunnan kokoukseen.

Huttunen käytti tämän jälkeen asiaa lähemmin selostavan puheenvuoron. Hän huomautti, että varsinkin villateollisuus näyttää olevan varsin vaikeassa asemassa, puuvilla- ja pellavatehtaiden suhteen on tilanne hiukan parempi. Ellei parannusta tilanteessa kumminkaan tapahdu tulee työläisten irtisanomisia todennäköisesti jatkumaan. On siis harkittava mitä olisi tehtävä. Teollisuudenharhoittajat vaativat, kuten tiedetään, tullien koroittamista. Ammatillisten järjestöjen valtuuskunnassa on ajateltu, että ehkä sos.-dem. ryhmä voisi neuvotella joidenkin porvarillisten ryhmien kanssa siitä, että joitakin finanssitulleja laskettaisiin ja kutomotuotteiden tulleja vastaavasti korotettaisiin. Poistamalla kutomoteollisuuden käyttämien raaka-ainei-

den tulleja voitaisiin ehkä myös asiaa auttaa.

Harvala huomautti tähän johdosta, ettei raaka-aineilla nykyään olekaan tulleja. Mainitsi vielä, että kutomotuotteiden maahantuonti on viime vuosina huomattavasti lisääntynyt.

Kutomotyöväen liiton toimihenkilö Mikkonen lausui, että asia on kutomotyöläisten kannalta katsoen peräti vakava. Kun kutomotyöläisten liitto vielä lähiaikoina tulee eroamaan ammattijärjestöstä muodostuu sen asema tämän pulan takia sitäkin vaikeammaksi. Samaan aikaan kuin kommunistit tulevat ahdistelemaan liittoa, supistavat teollisuudenharjoittajat liittoon kuuluvien työläisten elinmahdollisuuksia.

Harvala lausui, että tehtaat epäilemättä ovat vaikeassa asemassa. Ostokyky on nykyään vähäin n ja muutkin seikat ovat vaikuttaneet kotimaisten tuotteiden kulutuksen supistumiseen. Teollisuudenharjoittajat tahtovat nyt käyttää tilaisuutta hyväkseen ja vastivat korottamaan tulleja.

Keto lausui, että tästä tulliasiasta tulee varmasti syntymään keskustelua julkisuudessa, ei olisi senvuoksi vielä mitään päätettävä, vaan jäätävä odottamaan miten kysymys kehittyy.

Huttunen oli sitä mieltä, ettei ryhmän vielä tarvitsekaan asian suhteen kantaansa määritellä, on vain saatava asia harkittavaksi.

Voionmaa oli sitä mieltä, että jotakin on tehtävä. Tässä on kysymys xixapäisexxxx avustustoimenpiteistä vaikean tilanteen uhatessa. Tällaisessa tapauksessa voitanee suostua tilapäiseen tullinkoroitukseenkin.

Ryömä kiinnitti huomiota siihen seikkaan, että tehtaat lupaavat olla hintoja koroittamatta vaikka tulleja koroitettaisiinkin.

Harvala katsoi, että olisi painostettava julkisuudessa myös sitä seikkaa, että on käytettävä kotimaisia tuotteita. Ulkolaista tavaraa käytetään usein tarpeettomasti.

Lehtokoski epäili, että jos tällä alalla suostutaan tullinkoroitukseen on ehkä monella muulla alalla tehtävä samoin.

Hakkila piti propagandaa kotimaisen työn puolesta tarpeellisena.

Aalto J.F. lausui, että tullien koroittamiseen tuskin voidaan suostua, on sitäpaitsi kyseenalaista parannettaisiinko tullien koroituksella tilannetta työmarkkinoillax nyt syksyn ja talven kuluessa.

Mikkonen huomautti vielä siitä, että jos ryhmä kieltäytyy suostumasta tullien koroitukseen voi siitä olla seurauksena paljon työstä eroittamisia.

Keskustelun päätyttyä totesi puheenjohtaja, että asia on nyt tullut saatetuksi ryhmän tietoon, mutta mitenkä ryhmä tulee siihen suhtautumaan ei vielä voida sanoa. - Asia päätettiin panna pöydälle toistaiseksi.

2 §. Virkamiesten palkka-asia.

Puheenjohtaja lausui, että ehkä oli i valmistavan valiokunnan jo syytä alustavasti keskustella siitäkin mitenkä ryhmä tulee suhtautumaan hallituksen esitykseen virkamiesten palkkakysymyksen järjestämisestä. Asiaa olisi syytä käsitellä senkinvuoksi, että valtionvarainvaliokunnan asianomaisen jaoston jäsenet voisivat ottaa kysymyksessä varteenman kannan. Tämän jälkeen selosti hän niitä mielipiteitä, joita on ryhmän keskuudessa asiasta huomannut olevan. Omasta puolestaan ilmoitti puheenjohtaja Harvala olevansa sillä kannalla, että hallituksen esityksessä vuokra-avustuksiin ehdotettu 10 milj. markkaa olisi siihen tarkoitukseen käytettäväksi hyväksyttävä, mutta lisäksi ehdotettu 25 milj. mk. olisi käytettävä alempipalkkaisten palkkojen parantamiseen.

Voionmaa lausui, että tässä kysymyksessä olisi saatava ryhmälle varma ohjelma. Olisi varattava kohtuullinen summa palkkojen tasoituksiin, ikälisiin olisi ryhmän myös suostuttava.

Aalto J.F. oli sitä mieltä, että ehdotettu kokonaissumma 35 milj. markkaa on säilytettävä, mutta ikälisiin ei ole syytä varoja varata, eikä kuntoisuuspalkkioihin, vain vuokra-avustuksiin ja palkkojen tasoituksiin. Ehkä olisi asetettava myös ylin raja, mitenkä korkeapalkkaisille vuokra-avustuksia myönnettäisiin.

Ryömä huomautti, että asia on käsiteltävä asiallisena, eikä xxxx pidettävä silmällä vain taktillisia näkökohtia. Puolueemme pitäisi noudattaa yhtenäistä palkkapolitiikkaa, nyt me noudatamme erilaista kunnallisiin ja valtion virkoihin nähden.

Hakkila lausui, että olisi selvitettävä se periaate, jota palkkakysymyksessä noudatettaisiin. Vuokra-avustusten suhteen

oli sitä mieltä, että ne voidaan myöntää kaikille.

Voionmaa huomautti vielä ikälisistä, että varsinkin sellaisille alempipalkkaisille, joilla ei ole ylenemismahdollisuuksia, ovat ikälisät paikallaan.

Komu ilmoitti kannattavansa Harvalan esittämää kantaa.

Rantala oli sitä mieltä, että mitään koroituksia ei nyt olisi hyväksyttävä. Hallituksen esitys olisi kokonaan hylättävä.

Aalto A. lausui, että taktikoimisella ei tästä kysymyksestä päästä. Asiat ovat otettavat sellaisina kuin ne ovat. Yhtyi Ryömän ja Voionmaan käsityksiin.

Asia päätettiin jätttää pöydälle.

3 §.

Ryömä ilmoitti, että perustuslakivaliokunnan mietintöön, joka koskee hallituksen toimenpiteitä, liittyvässä valiokunnan sos.-dem. jäsenten vastalauseessa kiinnitetään huomiota siihen, että hallitus on liiaksi viivyttänyt pienten lasten opetuksen järjestämistä. Tässä on ollut huomautus paikallaan, mutta viivytykseen on ollut syynä osaltaan myös lääkintöhallitus ja siellä se taas on johtunut eräistä seikoista, joita juuri sos.-dem. työväen kannalta on ollut syytä pitää silmällä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Hasselt ..... Puheenjohtaja.

Emil Jokinen ..... Sihteeri.

Tarkastettu 25/10-29

Ville Kamu.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta lokakuun 24 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Aalto J.F., Valta A., Koivulahti-Lehto, Koponen, Rantala, Hakkila, Lehtokoski, Seppälä, Reinikainen, Myllymäki, Komu, Paasivuori, Aalto A. ja Voionmaa.

1 §. Lomapyynnöt.

Esitettiin seuraavat lomapyynnöt.

Perho pyytää vapautusta eduskunnan istunnosta lokakuun 29 p:nä esiintyäkseen todistajana oikeudessa Paattisten työväentalon omistusoikeutta koskevassa riidassa. - Pyyntöä puolletaan.

Setälä pyytää vapautusta lokakuun 28 p:n istunnosta kunnanvaltuuston kokouksen vuoksi. - Tätäkin pyyntöä päätettiin puoltaa, mutta ehdottaa samalla ryhmän päätettäväksi, ettei kunnallisten tehtävien takia enään tästä alkaen lomia myönnettäisi. - Setälä peruuttanut myöhemmin mathansa.

2 §. Kirjelmiä.

Esitettiin Helsingin rakennustyöväen teollisuusneuvoston kirjelmä, jossa kiinnitetään ryhmän huomiota työttömyystilanteeseen. Kirjelmä päätettiin esittää ryhmälle.

Niinikään esitettiin Suomen Paperiteollisuustyöväen liiton kirjelmä, jossa kiinnitetään huomiota siihen, että valtioneuvosto aina syksyisin on myöntänyt puumassa- , selluloosa- ja paperitehtaille poikkeuksia kahdeksantunnin työaikalaista ja toivotaan ryhmän vaikuttavan siihen suntaan, että lakia muutettaisiin siten, ettei tällaisten poikkeusten myöntäminen enään olisi mahdollista.

Valmistava valiokunta totesi, että kommunistisen ryhmän taholta on tehty näille valtiopäiville sensuuntainen aloite kuin kirjelmässä tarkoitetaan, ja katsoi, että sos.-dem. ryhmä voi myös kannattaa sitä.

3 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Otettiin jälleen alustavasti käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta virkamiesten palkkojen parantamista koskevaan hallituksen esitykseen.

Puheenjohtaja Harvala lausui aluksi, että tämä kysymys on nyt valiokuntakäsittelyssä siinä vaiheessa, että ryhmän on sen suhteen kantansa määriteltävä. Selosti sitten niitä käsityksiä, joita asiasta on valtionvarain valiokuntaan kuuluvilla ryhmän jäsenillä. Ehdotti valmistavan valiokunnan päätettäväksi, että hallituksen esitykseen olisi ehdotettava tehtäväksi seuraavanlaiset muutokset: Vuokra-avustuksiin myönnettäisiin 15 miljoonaa markkaa, jaettavaksi kalliimmilla paikkakunnilla sellaisille viran- ja toimenhaltijoille, joilla on vaimo ja ainakin yksi lapsi, ei kuitenkaan niille, joidenka vaimolla myös on itsenäinen toimi. Palkkojen tasoituksia varten otettaisiin 20 miljoonaa, käytettäväksi alempipalkkaisten virkamiesten palkkojen parantamiseen. Hallituksen esittämiin ikälisiin ja henkilökohtaisiin korotuksiin ei varoja myönnettäisi.

Vielä mainitsi puhuja, että siitä, mitenkä ryhmän olisi sitten suhtauduttava hallituksen esitykseen, jos nämä muutosehdotukset eivät tule hyväksytyiksi, ollaan valiokuntaryhmässä jonkunverran erimieltä. Toiset ovat sillä kannalla, että hallituksen esitys olisi siinä tapauksessa hyväksyttävä sellaisenaan, toisten ollessa taas sitä mieltä, että olisi vielä, hallituksen esittämän summan lisäksi ehdotettava myönnettäväksi 10 milj. mk. nimeenomaan pienipalkkaisille. - Puhujan käsityksen mukaan ei tästä seikasta kumminkaan vielä nyt tarvinne lopullisesti päättää.

Aalto J.F. ehdotti päätettäväksi, että vuokra-avustuksista pääsisivät osallisiksi ainoastaan ne, joidenka palkka ei nouse yli 60,000 markan.

Hakkila vastusti Aallon ehdotusta. Piti sopivana sen, että vuokra-avustuksen saannin ehdoksi asetetaan, ettei vaimolla ole itsenäistä tointa.

Myllymäki ehdotti, että asian siitä puolesta, mitenkä sitten menetellään jos ryhmän taholta ehdotetut muutokset tulevat hylätyiksi, päätettäisiin myöhemmin. Ryhmän jäsenet valtionvarainvaliokunnassa voivat nyt ajaa näitä esitettyjä muutosehdotuksia.

Lehtokosken mielestä ei sellaisiltakaan perheiltä, joissa vaimo on toimessa olisi vuokra-avustusta evättävä, jos vain on alaikäisiä lapsia.

Rantala piti välttämättömänä, että valtion taloudessa tällaisena ahtaana aikana noudatetaan säästäväisyyttä. Hallituksen esitystä olisi kokonaan vastustettava.

Paasivuori ilmoitti, että asiasta on neuvoteltu sos.-dem. puoluetoimikunnan jäsenten keskuudessa ja ovat puoluetoimikunnan jäsenet sitä mieltä, että hallituksen esitys olisi hylättävä. Sensijaan olisi ehdotettava otettavaksi määräraha nimenomaan pienipalkkaisten palkkojen parantamista varten, näitä korotuksia voitaisiin myöntää sellaisille , joidenka palkka on alle 45,000 mk. koska silloin koulujen opettajatkin pääsisivät siitäx niistä osallisiksi. Eräät vaativammat valtion virat voitaisiin asettaa sopimuspalkkaisiksi.

Hakkila piti ajatusta sopimuspalkkaisten virkojen lisäämisestä epäonnistuneena. Se voisi johtaa siihen, että virkamiesten palkat eräissä tapauksissa nousisivat kohtuuttomasti.

Harvala lausui, että ehkä voitaisiin päättää, että hallituksen ehdotus hyväksytään siinäkin tapauksessa, vaikka siihen ei muutoksia saataisikaan.

Aalto J. F. lausui, että ellei muutosehdotuksia saada läpitse on hallituksen esitys hylättävä.

P ä ä t ö s . Tämän jälkeen hyväksyttiin puheenjohtaja Harvalan alussa tekemä ehdotus hallituksen esitykseen tehtävistä muutosehdotuksista yksimielisesti, ja päätettiin ehdottaa ne ryhmän hyväksyttäväksi.

Mitenkä lakiehdotukseen lopullisesti tullaan suhtautumaan, siitä päätettiin ehdottaa päätettäväksi myöhemmin.

4 §. Kutomotuotteiden tullikysymys.

Otettiin jälleen valmistavasti käsiteltäväksi valmistavan valiokunnan edellisessä kokouksessa esillä ollut kysymys, mitenkä ryhmän olisi suhtauduttava kutomoteollisuustuotteiden tulliasiaan. Puheenjohtaja Harvala ilmoitti valtionvarainvaliokuntaan kuuluvien ryhmän jäsenten olevan sitä mieltä, että ryhmän on tälläkin kertaa tiukasti

vaadittava elintarvetullien alentamista, mutta katsoen maan kutomoteollisuuden alalla vallitsevaan vaikeaan tilanteeseen, ei tekstiiliteollisuuden alaan kuuluvien tullien alentamista nyt olisi vaadittava.

Lyhyen keskustelun jälkeen hyväksyttiin puheenjohtajan esittämä kanta ja päätettiin ehdottaa se ryhmän päätökseksi.

5 §. Moottoriajoneuvoja koskeva laki.

Puheenjohtaja ilmoitti, että moottoriajoneuvoja koskeva laki on paraikaa esillä valtionvarain valiokunnassa. Kun tämä laki on ollut voimassa vasta yhden vuoden ja kun se nytkin tullaan säätämään vain yhdeksi vuodeksi, niin ovat ryhmän jäsenet valtionvarainvaliokunnassa asettuneet sille kannalle, että laki tällä kertaa voitaisiin hyväksyä muuttamatta, varsinkin kun siitä ei vielä ole ehditty saada enempää kokemusta. Jos muutokset näyttäytyvät tarpeellisiksi, niin niitä voidaan tehdä vuoden kuluttua.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että edellä esitetty kanta hyväksyttäisiin.

6 §. Säätiölaki.

Puheenjohtaja Harvala kiinnitti huomiota siihen, että ryhmän jäsenet lakivaliokunnassa ovat n.s. säätiölakia käsiteltäessä yhtyneet ruotsalaisen edustajan Molinin vastalauseeseen, jossa esitetään, että säätiöitä voitaisiin perustaa ilman hallituksen erikoista suostumusta ja että ne muutenkin saataisiin muodostaa mahdollisimman riippumattomiksi. Tämä kantaa tuskin on sopusoinnussa ryhmän aikaisemmin omaksuman kannan kanssa, jonka mukaan kaikki fideikomissit olisivat lakkautettavat. Ryhmän jäseniä ei siis olisi velvoitettava äänestämään eduskunnassa kyseessäolevan vastalauseen puolesta.

Asian johdosta päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän jäsenille annetaan asiassa vapaat kädet menetellä harkintansa mukaan.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala ..... Puheenjohtaja.

E. Jokinen ..... Sihteeri.

Pöytäkirja 15/10 - 29

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta marraskuun 5 p:ltä 1929.- Kokouksen puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Valta A., Lehtokoski, Koivulahti-Lehto, Koponen, Myllymäki, Komu, Rantala, Seppälä, Voionmaa, Keto, Aalto J.F., ja Ryömä.

1 §. Sotakorkeakoulukysymys.

Puheenjohtaja ilmoitti kutsuneensa valmistavan valiokunnan tällä kertaa koolle senvuoksi, että eduskunnassa samana päivänä tulee kolmannessa käsittelyssä esille hallituksen esitys upseerien opetuslaitoksista. Tähän lakiehdotukseen, joka koskee sotakorkeakoulua, ovat ryhmän jäsenet puolustusvaliokunnassa esittäneet sellaisen muutoksen, että laki olisi voimassa vain 7 vuotta, mutta se tuli eduskunnassa, lakiehdotuksen toisessa käsittelyssä hylätyksi, jotenka nyt on päätettävä siitä, onko ryhmän lopullisessa käsittelyssä äänestettävä lain hyväksymisen vaiko hylkäämisen puolesta.

Myllymäki lausui, ettei asia ole kovin suuriarvoinen, on jokseenkin samantekevää mitenkä siinä menetellään. Pääasia on, että ryhmällä on yhtenäinen kanta. Oli sitä mieltä, että upseereille joka tapauksessa tullaan antamaan korkeampaa sotilaallista opetusta, ellei meillä ole sotakorkeakoulua ovat upseerit lähetettävät opiskelemaan ulkomaille, ja se tulee kalliimmaksi. Tältä kannalta katsoen voidaan sotakorkeakoulun säilyttämistä puoltaa. Mutta koska ryhmässä ilmeisesti on asiasta useammanlaisia käsityksiä, niin olisi yhtenäisyyden saavuttamiseksi omaksuttava hylkäävä kanta.

Puheenjohtaja Harvala ehdotti päätettäväksi, että ryhmää äänestää lakiehdotuksen hylkäämisen puolesta, jos kommunistien taholta tehdään ehdotus lain jättämisestä lepäämään, niin silloin asia pannaan pöydälle seuraavaan istuntoon, ja ryhmä ensi kokouk-

sessaan voi päättää, mitenkä tähän ehdotukseen tullaan suhtautumaan.

Aalto J.F. kannatti Harvalan ehdotusta.

Voionmaa oli sitä mieltä, että tällainen laki tuskin on lainkaan tarpeen upseerien opetuksen järjestämiseksi. Jos sotakorkeakoulua varten vain myönnetään vuosittain varoja, niin se kyllä voi toimia ilman erikoista lakiakin.

Komu oli sitä mieltä, että lakiehdotus on äänestettävä lepäämään yli vaalien, ellei sitä saada hylätyksi.

Keto katsoi, ettei tällaista lakia missään tapauksessa olisi äänestettävä lepäämään, se olisi tämän oikeuden väärinkäyttämistä. Ei tällaisella asialla olisi vaalitaistelussa yhtään mitään merkitystä. Ehdotti päätettäväksi, että ehdotetaan ryhmälle, ettei lakiehdotusta ole äänestettävä yli vaalien siinäkään tapauksessa että sellainen ehdotus eduskunnassa tehtäisiin.

Seppälä kannatti Kedon ehdotusta.

Aalto J.F. huomautti, että tällaisia asioita käsiteltäessä on otettava huomioon myös puoluekokouksen päätökset. On olemassa puoluepäätös, jossa sanotaan, ettei puolue saa myötävaikuttaa sotalaitosta koskevien laitosten laajentamiseen.

P ä ä t ö s . Päätettiin, että ryhmän jäsenten tulee lakiehdotuksen kolmannessa käsittelyssä eduskunnassa äänestää sen hylkäämisen puolesta. Jos asian käsittelyn yhteydessä tehdään ehdotus lakiehdotuksen jättämisestä lepäämään yli uusien vaalien päätetään suhtautumisesta siihen ryhmän ensi kokouksessa.

Kedon ehdotus, että valmistava valiokunta jo nyt päättäisi, ettei lakiehdotusta ole jätettävä lepäämään, hylättiin.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala ..... Emil Jokinen .....

Puheenjohtaja. Sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta marraskuun 7 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Saapuvilla olivat edellämainittujen lisäksi Aalto J.F., Valta A., Paasivuori, Haukila, Seppälä, Rantala, Komu, Koponen, Myllymäki, Lehtokoski, Ailio, ja Aalto A.

1 §. Lomapyynnöt.

Halonen ilmoitti pyytävänsä lomaa eduskuntatyöstä marraskuun 11 - 14 päivinä kunnallisten asiain takia. - Päätettiin ehdottaa ryhmälle lomapyyntö evättäväksi, sekä samalla päätettäväksi, että kunnallisten asiain takia ei vastaisuudessa enään ryhmän jäsenille vapautusta myönnettäisi.

2 §. Kirjelmiä.

Esitettiin seuraavat ryhmälle osoitetut kirjelmät:

Joutsenon pitäjässä toimivan Haukilahden työväenyhdistyksen kirjelmä, jossa anotaan ryhmältä joko lainaa tai avustusta rakenteilla olevan työväentalon kuntoonsaattamista varten. - Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että myönnetään sanotulle yhdistykselle ryhmän varoista lahjoituksena 500 markkaa, mikä summa kootaan myöhemmin ryhmän jäseniltä ylimääräisenä 10 markan suuruisena verona.

Suomen Kuljetustyöntekijäin Liiton osaston n:o 44 kirjelmä, koskeva kaupunkilaisten vuokra-autoilijoiden veroitusta. - Katsottiin, ettei kirjelmä voi enään antaa aihetta pitempään käsittelyyn, koska ryhmä on jo moottoriajoneuvoja koskevan lain suhteen kantansa määritellyt.

Suomen Vankilapalvelijain Liiton kirjelmä, koskeva 8-tuntisen työpäivän aikaansaamista vanginvartijoille. - Puheenjohtaja ilmoitti, että ryhmän jäsenet valtionvarain valiokunnassa ovat asettuneet sille kannalle kuin kirjelmässä toivotaan, mutta eivät ole

saaneet kannatusta muiden ryhmien jäsenten taholta.

Tampereen sos.-dem. ammattiyhdistyksen kirjelmä, koskeva Tampereella pidettyä kutomotyöläisten kokousta, jossa on päätetty esittää ryhmälle toivomus, ettei kutomoteollisuustuotteiden tulleja ryhdyttäisi korottamaan, koska siitä ei kutomoalan työläisillekään olisi hyötyä.

3 §. Sairausvakuutuslaki.

Puheenjohtaja Harvala esitti harkittavaksi, mitenkä ryhmän jäsenten on meneteltävä eduskunnassa siinä tapauksessa jos sairausvakuutuslaki tulee hylätyksi, onko äänestettävä kommunistien taholta esitettävän ponsiehdotuksen puolesta vaiko sitä vastaan.

Passivuori ja Aalto J.F. olivat sitä mieltä, että jos kommunistit kerran äänestävät lakia vastaan, niin silloin sos.-dem. ryhmän jäsenillä ei ole mitään syytä äänestää heidän ponsiehdotuksensa puolesta.

Myllymäki ehdotti, että olisi siinä tapauksessa esitettävä oma ponsiehdotus.

Seppälä huomautti, ettei omia ponsia ole syytä esittää, sairausvakuutuslakihan on valmistettu sos.-dem. hallituksen antaman esityksen pohjalla.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän jäsenet eduskunnassa tulevat äänestämään kaikkia ponsiehdotuksia vastaan senjälkeen, jos sairausvakuutuslaki tulee hylätyksi.

4 §. Vakinaisen sihteerin kiinnittäminen ryhmän palvelukseen.

Otettiin käsiteltäväksi kysymys vakinaisen sihteerin ottamisesta ryhmän palvelukseen, josta jo aikaisemmin on tehty esitys valmistavalle valiokunnalle.

Aalto J.F. lausui käsityksenään, että ajatus vakinaisen, tehtävänsä tasalla olevan toimihenkilön kiinnittämisestä ryhmän palvelukseen on hyvä, hänen työstään olisi epäilemättä ryhmän toiminalle ja koko puolueelle suurta etua, mutta tätä ajatusta tuskinx voidaan toteuttaa. Ryhmän varat vakinaisen henkilön palkkaamiseen eivät riitä, ellei jäsenmaksuja sangen tuntuvasti koroitettaisi, mihinkä taas ei läheskään kaikilla ryhmän jäsenillä olisi halua, ja mitä tulee yhteistoimintaan puolueen kanssa, josta tämän asian yhteydessä myös on ollut puhetta, niin sitäkään ei voitane ajatella. Asian olisi annettava ainakin tällä kertaa raueta.

Harvala lausui, että jos ryhmän jäsenmaksu korotettaisiin 300 markkaan kuukaudessa, niin voitaisiin saada varoja niin paljon että voitaisiin ehkä vakinainen ja tehtävään pystyvä henkilö palkata. Vähäisempi jäsenmaksujen koroitus ei riittäisi.

Lehtokoski oli sitä mieltä, että asian on annettava raueta toistaiseksi.

Myllymäki ehdotti valittavaksi pienemmän jaoston asiaa valmistelemaan.

Aalto A.esitti laskelmia siitä kuinka paljon varoja tarvittaisiin jotta voitaisiin vakinainen sihteeri palkata. Katsoi että Harvalan mainitseman suuruinen jäsenmaksujen koroitus olisi tarpeen. Kannatti jaoston asettamista.

Kun vielä oli käytetty asiasta muutamia puheenvuoroja ja toimitettu äänestys, päätettiin lykätä asia toistaiseksi.

5 §. Ryhmän työttömyyskomitea.

Sen johdosta, että ryhmän asettamalla työttömyyskomitealla on ollut toimintansa takia erinäisiä rahallisia menoja, päätettiin ehdottaa myönnettäväksi komitean käytettäväksi ryhmän varois-1,000 markkaa ryhmälle tehtävää tilitystä vastaan.

6 §. Agitatsioniaineiston kerääminen.

Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että annettaisiin jonkun henkilön tehtäväksi kerätä ja järjestää sopivaa agitatsioniaineistoa samaan tapaan kuin edellisen eduskunnan aikanakin oli tehty. - Toimeen sopivana henkilönä pidettiin T. Bryggaria ja päätettiin ehdottaa, että tehtävä annettaisiin hänen suoritettavakseen.

7 §. Ryhmän toimintakertomus.

Sen johdosta, että ryhmän toimintakertomus puoluekokousta varten on valmiina painettavaksi, päätettiin että otetaan toimintakertomuksesta 2,000 kappaleen suuruinen painos.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
Puheenjohtaja.

E. Jokinen.
Sihteeri.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 14 p:ltä marraskuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Saapuvilla olivat edellä mainittujen lisäksi Aalto J.F., Valta A., Koivulahti-Lehto, Lehtokoski, Hakkila, Rantala, Ryömä, Komu, Pekkala, Aalto A. ja Ailio.

1 §. Lähetystöjä.

Puheenjohtaja ilmoitti, että ryhmän puheille oli ilmoittautunut alempipalkaisten valtion virkailijain lähetystö, sekä puuvillatehtaiden omistajain lähetystö, jotka ryhmä ottanee vastaan.

2 §. Virkamiesten palkka-asia.

Sen johdosta, että hallituksen esitys virkamiesten palkkausolojen järjestelystä tulee kohta suuressa valiokunnassa käsiteltäväksi, otettiin jälleen harkittavaksi kysymys, mitenkä ryhmän on suhtauduttava tähän virkamiesten palkka-asiaan, ellei lakiesitykseen saada sellaisia muutoksia kuin ryhmä aikaisemmin on päättänyt.

Aalto J.F. lausui, että ryhmän olisi nyt jo määriteltävä lopullisesti kantansa tämän asian suhteen. Kun on hyvinkin mahdollista, ettei suuressa valiokunnassa saada poistetuksi lakiehdotuksen kuudetta pykälää, mikä koskee ikälisiä, joidenka myöntämistä ryhmä on päättänyt vastustaa, niin on valiokunnan jäsenten silloin oltava selvillä siitä äänestävätkö he lakiesityksen hylkäämisen puolesta, vai onko heidän siitä huolimatta kannatettava hallituksen esityksen hyväksymistä. Oli omasta puolestaan sitä mieltä, että esitys olisi hylättävä, ellei edellämainittua muutosta siihen saada.

Hakkila oli sitä mieltä, ettei kysymystä nyt vielä ole syytä ryhmässä käsitellä. Ryhmän jäsenet suuressa valiokunnassa koetta-

vat vain saada ryhmän päättämät muutokset hallituksen esitykseen ja ajavat niitä, ja vasta sitten kun lakiesityksen käsittely tulee eduskunnassa lopulliseen vaiheeseen voi ryhmä määritellä sen suhteen kantansa.

Rantala oli sillä kannalla, että ryhmän on nyt jo asian suhteen kantansa määriteltävä, ja että hallituksen esitys on joka tapauksessa hylättävä.

Harvala lausui, että kun nyt maalaisliittolainen hallitus kerran on tehnyt aloitteen tässä virkamiesten palkka-asiassa, niin olisi sen annettava sitä myös hoitaa. Olisi myönnettävä hallitukselle sen esittämä 35 miljoonaa markkaa. Lakiesityksen kuudes pykälä, joka koskee ikälisien myöntämistä, on luonnollisesti koetettava saada poistetuksi.

Päätettiin esittää asia ryhmän käsiteltäväksi.

Tämän jälkeen päätettiin äänestyksellä 6 äänellä viittä vastaan ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ellei lakiesityksen kuudetta pykälää saada poistetuksi on ryhmän jäsenten suuressa valiokunnassa äänestettävä lakiesityksen hylkäämisen puolesta .

Valmistavan valiokunnan vähemmistö oli sitä mieltä, että asia ratkaistaan ryhmässä vasta senjälkeen kuin nähdään minkälaisen muodon lakiesitys lopullisesti tulee saamaan.

3 §. Halosen lomapyyntö.

Sen johdosta, että ryhmä viime kokouksessaan ei suostunut ryhmän jäsenen Halosen pyyntöön saada vapautusta eduskuntatyöstä kunnallisten tehtävien takia, esitti Halonen jälleen pyynnön saada lomaa marraskuun 16 - 18 p:nä, koska hänen välttämättä olisi oltava mukana kunnallisten tilien tarkastuksessa. - Pyyntöön päätettiin ehdottaa suostuttavaksi.

4 §. Leimaverolaki.

Sen johdosta, että ryhmän jäsenten keskuudessa suuressa valiokunnassa on olemassa jonkunverran erimielisyyttä siitä mitenkä olisi suhtauduttava leimaverolain yhteydessä esille tulevaan kysymykseen elokuvateattérien verotuksesta, päätettiin esittää asia ryhmän käsiteltäväksi.

Aalto J.F. lausui, että ryhmä on ollut aikaisemmin sillä kannalla, että elokuvateatterien n.s. penkkivero olisi poistettava, sille kannalle ovat asettuneet myös ryhmän jäsenet valtionvarain valiokunnassa. Muuten olisi leimavero pidettävä entisellään, ryhtymättä korotuksiin.

Rantala kiinnitti huomiota siihen, että veroa tanssi-iltamista on esitetty korotettavaksi, tätä ei pitäisi tehdä, työväenjärjestöjenkin on sentään panta va usein toimeen tanssi-iltamia saadakseen rahaa. Yhdistysten tanssi-iltamista pitäisi leimavero saada samaksi kuin elokuvateatterien pääsylippuvero, se tekisi pääsyliputkin vain yhdenmukaisimmiksi.

Aalto J.F. huomautti, että kahvilain ja ravintolain tanssiveroa kyllä voitaisiin korottaa.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että elokuvateatterien penkkivero olisi poistettava ja näiden teatterien lippuvero määrättävä 30 prosentiksi, sekä tanssi-iltamien lippuvero määrättävä samaksi kuin elokuvateatterienkin.

5 §. Tuulaakimaksu.

Sen johdosta, että hallitus esittää tuulaakimaksun määrättäväksi jälleen kahdeksi vuodeksi kannettavaksi samansuuruisena kuin se on ollut viime vuosinakin, otettiin käsiteltäväksi kysymys mitenkä ryhmän on suhtauduttava tähän hallituksen esitykseen.

Hakkila ehdotti, että ryhmä asettuisi sille kannalle, että tuulaakimaksu on lakkautettava.

Aalto J.F. piti tätä vera eräille kaupungeille tärkeänä. Ehdotti, että se säilytettäisiin vielä toistaiseksi ja että hallituksen esitys tällä kertaa hyväksyttäisiin.

Äänestyksessä sai kumpikin ehdotus 6 ääntä, mutta kun puheenjohtaja äänesti Hakkilan ehdotuksen puolesta, niin katsottiin sen tulleen valmistavan valiokunnan päätökseksi, jotenka siis päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että tuulaakimaksu on lopetettava.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Hackzell Emil Jalonen.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 15 p:ltä marraskuuta 1929. - Kokouksessa, joka pidettiin Sdtytalossa klo 11 aamupäivällä, toimi puheenjohtajana ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Aalto J.F., Keto, Koponen, Koma, Hakkila, Reinikainen, Rantala, Seppälä ja Ryömä, sekä puolueasiamies Ville.

1 §. Vankien syömälakkoa koskeva välikysymys.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti saanensa hallituksen jäseniltä tietää, että oikeusministeri tulee antamaan vastauksen kommunistien tekemään, valtiollisten vankien syömälakkoa koskevaan välikysymykseen eduskunnan saman päivän istunnossa. Eduskunnan istunto alkaa klo 12 päivällä, tässä istunnossa ei välikysymykseen luumminkaan vielä vastata, vaan pidetään illalla klo 6 jälleen toinen istunto, jossa hallituksen vastaus annetaan. Puheenjohtaja esitti valmistavan valiokunnan harkittavaksi, olisiko nyt kutsuttava ryhmä koolle käsittelemään kysymystä, mitenkä välikysymyskeskusteluun on suhtauduttava, vai katsooko valmistava valiokunta voivansa siitä päättää.

Kun asiasta oli käytetty muutamia puheenvuoroja, katsoi valmistava valiokunta, että koska ryhmä kaikesta päättäen on jokseenkin yksimielinen siitä tavasta mitenkä tähän välikysymykseen on suhtauduttava, ja kun myöskin aikaa ryhmän kokouksen pitämiseen on peräti niukalti, ei ryhmää kutsutax ole tarpeellista tämän asian takia kutsua koolle.

Harvala ehdotti tämän jälkeen, että ryhmän taholta välikysymyskeskustelussa käytettäisiin vain pari puheenvuoroa, koska asia on sen laatuinen, ettei sos.-dem. ryhmän puolelta ole syytä siihen erikoisemmin puuttua, sekä esitettäisiin oma perusteltu päiväjärjestykseen siirtymismuoto. Ehdotti, että ryhmän puolesta esitettäisiin eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavanlainen ponsi:

Eduskunta, kuultuaan hallituksen vastauksen, kehoittaa hallitusta nopeasti toimituttamaan puolueettomilla henkilöillä perusteellisen tutkimuksen siitä onko Tammisaaren pakkotyölaitoksella tapahtunut vankien pahoinpitelyä tai muita väärinkäytöksiä, ja mikäli niitä on ilmennyt, ehkäisemään ja lopettamaan ne, sasttamaan syylliset rangaistukseen ja huolehtimaan siitä, että vangit kaikissa vankiloissa saavat nauttia lainmukaisia oikeuksia, ja siirtyy päiväjärjestykseen.

Lyhyen keskustelun jälkeen hyväksyi valmistava valiokunta Harvalan esittämän ponsiehdotuksen.

Päätettiin, että ryhmän puolesta tulee välikysymyskeskustelussa esiintymään ryhmän puheenjohtaja Harvala, joka myös esittää edellämainitun ponsiehdotuksen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Puheenjohtaja.

Sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 21 p:ltä marraskuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellä mainittujen lisäksi olivat saapuvilla Valta A., Myllymäki, Komu, Hakkila, Koponen, Aalto A., Rantala, Allio, Voionmaa, Pekkala, Seppälä, Aalto J.F. ja Paasivuori.

1 §. Puolustusvalmiuden järjestely.

Sen johdosta, että kommunistien taholta on tehty ehdotus, että laki elinkeinonharjoittajain ja kunnallisten viranomaisten avustamisvelvollisuudesta puolustusvalmiutta järjesteltäessä jätettäisiin lepäämään yli vaalien, otettiin harkittavaksi mitenkä ryhmän olisi tähän ehdotukseen eduskunnassa suhtauduttava.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että vaikka ryhmä vastustaakin sanotun lakiehdotuksen hyväksymistä ei sitä kumminkaan ole syytä ehnestää lepäämään jätettäväksi.

2 §. Virkamiesten palkka-asia.

Sen johdosta, että hallituksen esitys laiksi virkamiesten palkkojen koroittamisesta tulee eduskunnassa lopulliseen käsittelyyn marraskuun 26 p:nä, otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys, mitenkä ryhmän on tähän asiaan suhtauduttava, onko hallituksen esitys hyväksyttävä siinä muodossa minkä se tähänastisessa käsittelyssä on saanut, vaiko hylättävä.

Myllymäki oli sitä mieltä, että hallituksen esitys on hylättävä. Palkkataso on kaikilla muillakin aloilla laskenut. Alempipalkkaisillakin valtion palvelijoilla on sentähän paremmat palkat kuin muilla työläisillä. Jos ryhmämme nyt tämän lakiesityksen hyväksyy on se puolueellemme vahingoksi, kansa ei sitä hyväksy.

Aalto A. ilmoitti saaneensa tietää, että alempipalkkaiset virkailijat eivät pidä lain hyväksymistä suotavana, he toivovat saa-

vansa tuntuvamman korotuksen tuonnempana, jos laki hylätään. Puhuja itse piti lain hyväksymistä suotavana.

Hakkila viittasi puolueen yleisesti noudattamaan palkkapolitiikkaan. Kunnallisella ja osuustoiminnallisella alalla me suosimme hyviä palkkoja, miksi siis olisimme valtion palveluksessa olevien henkilöiden palkkojen parantamista vastaan, koska maan etu sitä vaatii.

Koponen piti suotavana, että ryhmän jäsenille tässä asiassa annettaisiin vapaat kädet. Oli itse hallituksen esityksen hyväksymisen kannalla.

Rantala ilmoitti olevansa edelleen sitä mieltä, että lain hyväksymistä on vastustettava.

Lehtokoski huomautti, että asiaa on vakavasti harkittava, ja katsoi lain hyväksymisen tarpeelliseksi.

Voionmaa ilmoitti olevansa myös lain hyväksymisen kannalla, useammastakin syystä. Ensinnäkin virkamiehet itse eivät hyväksy tätä hallituksen esitystä ja toivovat sen tulevan hylätyksi. Miksi? Saadakseen enemmän pontta suuremmille vaatimuksille. Toiseksi: meidän on huolehdittava siitä, että tärkeät toimet tulevat hyvin hoidetuiksi, sitä vaatii valtion ja kansan etu. Hyvälle virkamiehelle tärkeällä paikalla kannattaa maksaa hyvä palkka.

Valta A. tahtoi kiinnittää huomiota siihen, että maaseudun vähäväkinen väestö on kaikkialla virkamiesten palkankoroituksia vastaan, jos otetaan kansan toivomukset huomioon on laki hylättävä.

Ailio huomautti, että jos puolueemme suhtautuu kokonaan kielteisesti virkamiesten palkankoroituspyrkimyksiin on se omiaan karkoittamaan virkamiehistön yhä kauemmas puolueestamme ja ajamaan sen äärimmäisen oikeiston riveihin. Tämä ei ole kansanvallalle eduksi. Meidän olisi voitettava kansanvallalle valtion virkamiestenkin myötätunto.

P ä ä t ö s . 9 äänellä, 4 ääntä vastaan, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmä kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä.

3 §. Kiviojan aloitteet.

Puheenjohtaja Harvala kiinnitti huomiota siihen, että edustaja Kiviojan aloite edustajapalkkion ja eduskunnan työtepojen järjestelystä tulee esille eduskunnan seuraavan päivän istunnossa, ja esiiti harkittavaksi olisiko valmistavan valiokunna tämän suhteen jotakin päätettävä. - Valmistava valiokunta katsoi, ettei aloite anna aihetta mihinkään toimenpiteisiin ryhmän puolelta.

4 §. Poissa olot eduskunnan istunnoista.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti laatineensa luonnoksen sellaiseksi ryhmän nimissä annettavaksi julkilausumaksi, joka koskee eduskunnan työtehoa ja on tarkoitettu ryhmän puolesta annettavaksi selitykseksi ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ niiden hyökkäysten johdosta, joita julkisuudessa on esitetty eduskuntaa ja edustajia vastaan, ja jommoisesta valmistavassa valiokunnassa on ollut jo aikaisemmin puhetta ja jota on pidetty tarpeellisena.

Valmistava valiokunta katsoi, ettei selityksen julkisuuteen saattaminen tällä hetkellä ole erikoisemmin tarpeen, mutta jos aihetta ilmenee palataan asiaan uudelleen.

Ryhmän sihteerien taholta ilmoitettiin samalla, että eduskunnan istunnosta 19/11 29, jolloinka virkamiesten palkkakysymys oli toisessa käsittelyssä, olivat olleet poissa äänestyksestä ryhmän jäsenet Sventorzetski, Reinikainen, Pekkala ja Koivulahti-Lehto. Ilmoituksen johdosta annettiin seuraavat selitykset:

Lehtokoski ilmoitti, että Koivulahti-Lehto oli sairastunut ollessaan puhujamatkalla ja senvuoksi jäänyt pois eduskunnan istunnosta, Pekkala ilmoitti olleensa läsnä istunnossa, mutta poistuneensa yksityisasiain vuoksi ennen äänestyksen toimittamista. Reinikainen ilmoitti tulleensa tärkeiden kunnallisten asiain vuoksi kutsutuksi pois istunnosta vähän ennen äänestyksen alkamista. Sventorzetskiltä, joka ei ollut saapuvilla, päätettiin pyytää selitystä.

5 §. Ryhmän toimintakertomus.

Ryhmän toimintakertomuksen laatimisesta, jonka on suorittanut ryhmän jäsen Hakala, päätettiin suorittaa palkkiota 3,500 markkaa.

Kun ryhmän toimintakertomuksen painos on aikaisemmin suun-

niteltu vain 2,000 kappaleeksi, mutta puoluesihteeri senjälkeen ilmoittanut, ettei tämä painosmäärä riitä, niin päätettiin , että toimintakertomusta painetaan 4,000 kappaletta.

6 §. Laki luvattomasta rajan yli kulkemisesta.

Komu ilmoitti, että lakivaliokunnan valiokuntaryhmässä on syntynyt jonkunverran erimielisyyttä siitä, mitenkä ryhmän jäsenten on suhtauduttava ehdotukseen laiksi rangaistuksen koventamisesta luvattomasta rajan yli kulkemisesta. Valiokunnan jäsen Rapo on asettunut asiassa toiselle kannalle kuin valiokuntaryhmän enemmistö.

Valmistava valiokunta katsoi, että asia on siksi vähäpätöinen ettei sitä ole syytä ottaa käsiteltäväksi, ja että valiokuntaryhmä voi päättää tällaiset asiat omassa keskuudessaan.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Kaarto
Puheenjohtaja.

Emil Jokinen.
Sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 28 p:ltä marraskuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän toinen puheenjohtaja J. F. Aalto ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellä mainittujen lisäksi olivat saapuvilla Valta A., Lehtokoski, Koivulahti-Lehto, Koponen, Komu, Rantala, Seppälä ja Volonmaa.

1 §. Lomapyynnöt.

Esitettiin seuraavat lomapyynnöt:

Halonen pyytää lomaa eduskuntatyöstä joulukuun 2 p:ksi kunnanvaltuuston kokouksen takia, jossa hänen on oltava läsnä puheenjohtajana. - Pyyntöä päätettiin puoltaa.

Lehtokoski ilmoittaa olevansa Verner Aron hautajaistilaisuuden takia estettynä saapumasta marraskuun 29 päivän istuntoon aivan alussa, jotenka hän jää pois nimenhuudosta ja mahdollisesti joistakin äänestyksistäkin. - Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että tähän suostuttaisiin.

Volonmaa ilmoittaa aikovansa matkustaa luennoimaan eräille Työväen Sivistysliiton kursseille lauantaina marraskuun 30 p:nä ja olevansa mahdollisesti poissa sinä päivänä pidettävästä eduskunnan istunnosta. - Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että Volonmaa saisi menetellä harkintansa mukaan.

2 §. Poissa olot äänestyksistä.

Todettiin, että eduskunnan iltaistunnosta 22 p:nä marraskuuta, jolloinka oli käsiteltävänä leimaverolaki olivat olleet poissa Perho ja Bryggari sekä ~~xxixxxim~~ Seppälä osittain.

Seppälä ilmoittaa olleensa poissa senvuoksi, että oli puhumassa eräässä helsinkiläisten juhlassa. - Bryggarin poissa olon syytä ei tiedetä, joten pyydetään häneltä selitystä. - Perhon tiedetään ilmoittaneen, että hän oli sop nut istunnosta poistumisesta erään porvarillisen edustajan kanssa, joka myös poistui.

Viimeksi mainitun selityksen johdosta päätettiin saattaa ryhmän jäsenten tietoon sellainen toivomus, ettei tällaisia n.s. lehmäkauppoja eduskunnan istunnoista poistumisesta porvarillisten edustajain kanssa tehtäisi.

3 §. Kirjelmiä.

Esitettiin seuraavat ryhmälle saapuneet kirjelmät:

Suomen Autoilijaliiton kirjelmä, koskeva sellaisen aloitteen tekemistä, joka tarkoittaisi ammattiautoilijain lukumäärän rajoittamista.

Satakunnan maataloustuottajain kirjelmä, koskeva viljatulleja maan taloudellista tilaa.

Salon seudun sokerijuurikkasviljelijäin kirjelmä, koskeva varojen myöntämistä palkkioiksi sokerijuurikkaan viljelijöille.

Käenkosken työväenyhdistyksen kirjelmä, jossa vastustetaan hallituksen tullilakiesitystä.

Uukuniemen kuluttajain kokouksen lähettämä kirjelmä, jossa kehoitetaan ryhmää vastustamaan tullikoroituksia.

Kutomoteollisuuden harjoittajain esittämä kirjallinen sitoumuskaavake, jossa he sitoutuvat olemaan koroittamatta tuotteittensa hintoja, jos tulleja koroitetaan.

Kirjelmät päätettiin esittää ryhmälle, sekä ehdottaa, että ne liitettäisiin ryhmän pöytäkirjaan.

4 §. Asemakaavalaki.

Sen johdosta, että edellisessä ryhmän kokouksessa oli kysymys tekeilläolevasta asemakaavalaista päätetty lähettää valmistavan valiokunnan alustavasti käsiteltäväksi, katsottiin ettei tätä asiaa ole syytä ottaa vielä toistaiseksi käsiteltäväksi, koska asemakaavalain käsittely eduskunnassa kaikesta päättäen lykkääntyy seuraavan vuoden valtiopäiviin.

5 §. Virkamiesten palkka-asia ja budjetti.

Sen johdosta, että kysymys määrärahan myöntämisestä virkamiesten palkkojen parantamiseen tulee budjettikäsittelyn yhteydessä jälleen esille, otettiin harkittavaksi kysymys mitenkä ryhmän on asiaan sen tässä vaiheessa suhtauduttava.

Lehtokoski huomautti, että ryhmä on jo aikaisemmin hyväksynyt sen kannan, että se 10 ja puoli miljoonaa markkaa, jonka hallitus on esittänyt virkamiesten palkkojen tasoituksiin myönnettäisiin. Onko summaa ehkä koroitettava, sitä voidaan harkita, mutta edellämainittu summa ainakin olisi myönnettävä.

Voionmaa huomautti, että kun ryhmä on hallituksen esityksen hylännyt niin tuskinpa voidaan kannattaa suuremman summan kuin tuon 10 ½ miljoonan markan myöntämistä, se tuntuu ryhmän omaksumaan kantaan katsoen johdonmukaiselta. Tosin tähän summaan voitaisiin lisätäkin, mutta silloin pitäisi olla myöskin takeet siitä, että varat tulevat ~~käytetyix~~ jaetuiksi sillä tavalla kuin ryhmä katsoo oikeudenmukaiseksi, mutta niitä takeita ei ole. Jos myönnetään suurempi määräraha, niin eduskunnan porvarillinen enemmistö kumminkin sanelee jakoperusteet.

Rantala ilmoitti vastustavansa tuon kymmen ja puolen miljoonankin myöntämistä.

Aalto J.F. ilmoitti, että hänen luonaan oli käynyt pari alempipalkkaisten toimenhaltijain edustajaa, jotka olivat tiedustelleet vieläkö olisi mahdollista saada määrärahaa palkkojen parantamista varten. Tähän tiedusteluun oli puhuja vastannut, että määräraha budjettiin kyllä saadaan, mutta epätietoista ~~[illegible]~~ on, ~~että se~~ tulisiko se silloin käytettäväksi pieni-voiko suurempipalkkaisten hyväksi, koska me emme yksin voi määrätä sitä, ~~[illegible]~~ mitenkä summa on jaettava.

Ryömä oli sitä mieltä, että palkkojen tasoituksia varten olisi hyväksyttävä myönnettäväksi ainakin 20 miljoonaa markkaa.

Voionmaa oli sitä mieltä, että jos summaa koroitetaan ryhmän myötävaikutuksella on silloin saatava myöskin jo ennakolta takeet siitä, että varat käytetään ryhmän vaatimalla tavalla.

P ä ä t ö s . Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että kysymystä lähemmin valmistelemaan ~~[illegible]~~ asetettaisiin kolmimiehinen jaosto, johonka valittaisiin ryhmän puheenjohtajat Harvala ja J. F. Aalto sekä Ryömä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

J. F. Aalto ..... Emil Jalerius .....

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Heimolassa joulukuun 3 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellä mainittujen lisäksi olivat saapuvilla Paasivuori, Aalto A., Aalto J.F., Valta A., Sventorzetski, Keto, Koponen, Rantala, Pekkala, Ailio, Koivulahti-Lehto, Seppälä, Lehtokoski, Voionmaa, Hakkila ja Reinikainen.

1 §. Lapuan tapauksia koskeva välikysymys.

Sen jälkeen kuin eduskunnassa oli kuultu sisäministeri Linturin vastaus kommunistien välikysymykseen Lapualla tapahtuneiden väkivaltaisten tekojen johdosta, kokoontui valmistava valiokunta eduskunnan istunnon aikana harkitsemaan, onko sos.-dem. eduskuntaryhmän, aikaisemmin aamupäivällä tekemänsä päätöksen mukaisesti, äänestettävä yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymisen puolesta, vai antaako hallituksen vastaus ehkä aihetta ponsiehdotuksen esittämiseen ryhmän puolelta.

Sventorzetski huomautti, että hallituksen vastauksessa painostettiin vain sitä, että on torjuttava kommunistien taholta tulevat yhteiskuntavastaiset yritykset, mutta sensijaan kokonaan sivuutettiin se puoli asiassa, että vaara uhkaa myös äärimmäisen oikeiston taholta ja että sieltäkäsinkin suunniteltavat vallankaappaushankkeet ovat torjuttavat.

Aalto J.F. lausui, että hänenkin mielestään hallituksen vastaus oli epätyydyttävä. Olisi ehkä sittenkin esitettävä oma ponsiehdotus, sosialistiset periaatteemme tuskin sallivat enään tässä tapauksessa ryhmän äänestää yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymisen puolesta.

Voionmaa ilmoitti olevansa sitä mieltä, että hallituksen vastaus ei ollut niin mahdoton, että se pakoittaisi meidän menettele-

mään toisin kuin ryhmä aamupäivällä oli päättänyt. Hallitushan lupaa saattaa syylliset edesvastuuseen molemmin puolin. Jos ei sos.-dem. ryhmä tahdo nyt ottaa vastuulleen hallituksen kaatumista, niin meidän on siedettävä hallituksen vastauksessa sellaistakin, jota emme täysin hyväksy.

Hakkila katsoi, että kun ryhmä jo kerran on tehnyt asiasta aivan yksimielisen päätöksen, ja kun ei hallituksen vastauksen sisältö poikkea sanottavastikaan siitä mitä ryhmän puheenjohtaja jo on ryhmässä selostanut, niin ei ole syytä toisin menetellä.

Aalto A. totesi, että sisäministerin vastaus oli sellainen kuin ryhmän puheenjohtaja Harvala ryhmän kokouksessa oli selostanut, jotenka ei ole syytä muuttaa ryhmän päätöstä.

Reinikainen oli sitä mieltä, ettei hallitusta nyt ole kaadettava, mutta hallitukselta on saatava selvä vastaus siihen, että se tulee kiinnittämään huomiota myös fascististen ainesten toimintaan. Ehdotti, että hallitukselta vaadittaisiin tällaista vastausta keskustelun kuluessa ja ellei sitä saada kokoontuu valmistava valiokunta uudelleen keskustelemaan mahdollisesti esitettävästä ponsiehdotuksesta.

Seppälä piti ryhmän tekemää päätöstä riittävänä, ei ponsia.

Keto oli sitä mieltä, että jonkinlainen ponsiehdotus sentään olisi paikallaan.

Harvala ilmoitti, että hän tulee lausunnossaan esittämään mitä ryhmässämme ajatellaan niistä toimenpiteistä, joita hallitus suunnittelee kommunisteja vastaan, niiden suhteen tulee ryhmä määrittelemään kantansa kussakin tapauksessa erikseen, eikä suinkaan lähde hallituksen suunnitelmia ennakolta hyväksymään, Ryhmä on myös sillä kannalla, että hallituksen on päättävästi torjuttava nekin eduskuntaa ja hallitusta vastaan tähdätyt toimenpiteet, jotka tulevat oikeiston taholta. Hallituksen on tehokkaasti vastustettava kaikkia lainvastaisia yrityksiä, tulivatpa ne miltä taholta tahansa, kuten se ohjelmassaan on luvannut.

Rantala kannatti Reinikaisen ehdotusta, että hallitukselta vaadittaisiin vastausta siitä mitenkä se aikoo suhtautua oikeistoainesten laittomiin puuhiin, ja senjälkeen päätettäisiin onko syytä oman ponsiehdotuksen esittämiseen.

P ä ä t ö s . Toimitettiin äänestys, jossa kaikilla äänillä - kahta ääntä vastaan - päätettiin, että menetellään niinkuin ryhmän kokouksessa jo on päätetty, että äänestetään yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymisen puolesta.

Samalla päätettiin, että niissä lausunnoissa, jotka ryhmän puolesta esitetään painostetaan erikoisesti sitä, että hallituksen ohjelmansa mukaisesti, on torjuttava päättävästi kaikki laittomat toimenpiteet tulivatpa ne miltä taholta tahansa.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
Puheenjohtaja.

Emil Jalkinen
Sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sos-dem. Eduskunta-ryhmän valmistavanvaliokunnan kokouksesta joulukuun 3 päivänä 1929. Puheenjohtajana toimi K.Harvala,pöytäkirjan laati A.Valta.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla valiokunnan jäsenet Aalto,J.F.,Pekkala,Rantala, Lehtokoski,Koponen,Jokinen,Aomu,Voionmaa,Hakkila, Seppälä,Reinikainen,ja Ryömä.

1 §. Lapuan tapahtumia koskeva välikysymys.

Puheenjohtaja ilmoitti,että hallituksen vastaus Lapuan tapahtumia koskevan kommunistien välikysymyksen johdosta annetaan eduskunnan tämänpäiväisessä istunnossa ja että ryhmän niinmuodoin olisi määriteltävä kantansa mainittuun välikysymykseen sekä päiväjärjestykseen siirtymismuotoon nähden.Samalla puheenjohtaja selosti hallituksen vastauksen sisältöä sellaisena kuin hän oli saanut ennakolta siihen tutustua.

Keskustelussa lausui

Aalto,J.F.: Asia on verrattain arka sekä huolellisesti ja taitavasti hoidettava.Sos-dem. ryhmän on välikysymyskeskustelussa ilmaistava selvästi ja vakavasti kantansa sekä tuomittava kommunistien provokatoorinen toiminta,joka saattaa vaaraan koko parlamentaarisen järjestelmän.Tuomitessaan kommunistien menettelyn ryhmä ei myöskään hyväksy porvariston omavaltaisia vastatoimenpiteitä, joihin Lapualla kommunistien kokouksen johdosta on ryhdytty.Ainoastaan ryhmän määräämät puhujat saisivat ryhmämme taholta esiintyä välikysymyskeskustelussa.

Hakkila: Kommunistien hulinapolitiikasta on ryhmän selvästi sanouduttava irti.Selvää ja lujaa kieltä kommunisteja vastaan on heidän toimintansa johdosta käytettävä,ja vain määrtyt puhujat esiintyköot asiassa.Ryhmän taholta ei olisi omaa ponsiehdotusta esitettävä koska ponnen muodostaminen asianlaatuun katsoen olisi vaikea.

Voionmaa: Kommunistit ovat nyt saaneet sen mitä toiminnallaan ovat hakeneet.Enintään voidaan paheksua sisäasiainministerin antamaa punapaitakieltoa,mutta silti siirtyä yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Lehtokoski: Ryhmän taholta on lausuttava tuomio molemminpuolista uhittelua vastaan. Ponsiehdotusta ei tarvita.

Ryömä: Oli lapsellista kieltää punaisten paitojen käyttö, kukin pukeutukoon makunsa mukaan. Hallituksen toimenpidettä tässä suhteessa on syytä arvostella.

Jokinen: Punaiset paidat neuvosto-venäläisine merkkeineen ärsyttävät vakavamielistä työväestöäkin, saatikka sitten porvaristoa. Yhtyi Hakkilan lausumiin ajatuksiin.

Harvala: Hallituksen kaatuminen nykyisessä tilanteessa ei olisi mitenkään suotava. Siksi ei ole aihetta esittää omaa ponsiehdotusta.

Aalto, J.F.: On vaikea muodostaa pontta, joka vastaisi ryhmän kantaa asiassa, mutta joka samalla ei saattaisi koitua epäluottamuslauseeksi hallitukselle, jonka kaatumista nyt ei olisi aiheutettava. Siksi ryhmä kannattaa vain keskustelussa lausutuilla perusteilla yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Hakkila: Lapualla ovat kommunistit kahden vuoden ajan provosoineet ja ärsyttäneet väestöä ja siten saaneet sen mielialan nousemaan vastaansa.

Rantala: Ei omaa pontta. Ryhmä lausuu odottavansa hallitukselta selvää toimintaa kaikilta tahoilta esiintyvää omavaltaisuutta vastaan.

Penttala sai pyynnöstään puhevuoron ja lausui: Porvariston järjestämien kansalaiskokousten kautta pyritään maamme poliittisen suunnan muuttamiseen, johon jo kauan on pyritty salassa. Nyt alkavat teot näkyä. Lapuan kokouksessa esiintyi varsin kiihtynyt mieliala. Ryhmän on harkittava, miten tasavaltainen järjestys saadaan säilytetyksi oikeiston taholta uhkaavalta hyökkäykseltä. Olisi aikaansaatava neuvotteluja toisten tasavaltalaisten ryhmien kanssa tasavallan suojelemiseksi.

Reinikainen: Yhtyi Harvalan lausumiin ajatuksiin.

P ä ä t ö s: Yksimielisesti päätettiin ehdottaa ryhmälle, että välikysymyskeskustelussa ryhmän taholta ankarasti tuomitaan kommunistien ärsyttävä toiminta, joka uhkaa käydä vaaraksi kansanvaltaisuudelle ja on työväenluokalle vahingoksi. Samoin tuomitaan myöskin oikeistoporvariston taholta esiintyvät demokratian vastaiset hankkeet ja vaaditaan hallitukselta lujaa suhtautumista niihin. Kannatetaan yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ryhmälle ehdotetaan, että asiassa esiintyvät ainoastaan ryhmän määräämät henkilöt, joiksi ehdotetaan Harvala, Hakkila, Aalto, J.F. ja Sventorzetski.

2 §. Tullilain käsittely.

Ryhmän yhtenäisyyden saavuttamiseksi ja mahdollisten erehdysten välttämiseksi tullilain käsittelyssä päätettiin ehdottaa ryhmän kokouksen lausuttavaksi, että ryhmän jokaisen jäsenen on äänestettävä tullien koroittamista ja tähtijärjestelmän lisäämistä vastaan.

Vakuudeksi:

[signature]

A. Valta

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

[signature] Leander Sisola.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta joulukuun 5 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Valta A., Myllymäki, Rantala, Ryömä, Paasivuori, Reinikainen, Komu, Seppälä, Aalto J.F. ja puoluesihteeri Viik, sekä osittain Renttala.

1 §. Lomapyynnöt.

Esitettiin seuraavat lomapyynnöt:

Ryömä pyytää vapautusta eduskunnan istunnosta lauantaina joulukuun 7 p:nä, matkustaakseen Turkuun virka-asioissa sekä samalla puhumaan puolueen 30-vuotisjuhlassa. - Puolletaan.

Kovanen pyytää vapautusta eduskuntatyöstä niinikään joulukuun 7 p:nä yksityisasiain vuoksi. - Ehdotetaan ryhmälle, että pyyntöön ei suostuttaisi, koska istunnossa tulee tärkeitä äänestyksiä.

2 §. Kirjelmiä.

Puheenjohtajan esitti seuraavat ryhmälle saapuneet kirjelmät:

Tammisaaren Verkatehtaan työläisten allekirjoittama kirjelmä, jossa kiinnitetään huomiota ulkomaalaisen tavaran maahantuontiin ja toivotaan tullia kutomoteollisuustuotteille.

Viekin työväentalolla pidetyn kokouksen lähettämä kirjelmä, koskeva elintarvetulleja, joidenka koroittamista kokous vastustaa.

Suomen Sokeri Osakeyhtiön kirjelmä, koskeva sokeritullia.

Lieksan kuluttajain kokouksen kirjelmä, koskeva elintarvetulleja ja niiden koroittamista.

Valtion Rautateiden Asemamiesyhdistyksen kirjelmä, koskeva 8 tunnin työaikalain sovelluttamista valtionrautateillä ja virkapukuavustuksen suorittamista kaikille niille, joille virkapuvun

käyttäminen on pakollista. - Tämän kirjelmän johdosta todettiin, että mitä kahdeksan tunnin työaikalain soveltamiseen tulee, niin ryhmän jäsenten taholta onkin valtionvarain valiokunnan mietintöön liitetyssä vastalauseessa asetuttu sille kannalle kuin kirjelmässä toivotaan, ja virkapuvun käyttämistä koskevassa asiassa voinee ryhmä myöskin hyväksyä kirjelmässä esitetyn toivomuksen.

Ryhmän jäsenten Otto Marttilan ja Jalmari Linnan kirjallinen selitys, jossa he ilmoittavat, että he eivät ole voineet eduskunnassa yhtyä ryhmän kantaan tiilien tullia koskevassa asiassa. He katsovat, että kohtuullinen tuontitulli tiilille voi edistää kotimaista tiiliteollisuutta, jota on syytä suosia, koska maassa siihen ovat kaikki luontaiset edellytykset olemassa.

Kaikki edellämainitut kirjelmät, samoin kuin Marttilan ja Linnan selityskin päätettiin ehdottaa liitettäväksi ryhmän pöytäkirjaan.

3 §. Virkamiesten palkka-asia.

Sen johdosta, että kysymys määrärahan myöntämisestä valtion virkamiesten palkkojen koroittamiseen tulee jälleen esille vuoden 1930 tulo-ja menoarvion yhteydessä, on valmistava valiokunta jo aikaisemmin käsitellyt kysymystä ryhmän suhtautumisesta tähän asiaan ja ryhmä asettanut jaoston sitä valmistelemaan. Jaoston ehdotus otettiin nyt käsiteltäväksi.

Ryömä selosti sitä kantaa, jolle jaosto oli yksimielisesti asettunut. Jaoston käsityksen mukaan ryhmä oli aikaisemmin asettunut sille kannalle, että hallituksen esittämä 35 miljoonaa markkaa voidaan virkamiesten palkkojen parantamista varten myöntää, kun vain saadaan takeet siitä, että varat tulevat käytetyiksi pääasiassa alempipalkkaisten hyväksi. Niiden laskelmien mukaan, joita jaosto on tehnyt tarvittaisiin alempipalkkaisten toimenhaltijain palkkojen parantamiseen 30 miljoonaa markkaa. Jos tämä summa myönnettäisiin ja se jaettaisiin niille, joidenka palkka on alle 30,000 markkaa, saisivat kaikki jonkunverran. Kun sitten myöskin ainakin keskipalkkaisissa on sellaisia, joidenka palkat olisivat kipeästi parantamisen tarpeessa, olisi jaoston mielestä näillekin jotain varattava. Jos näille, etupäässä koulujen opettajille jaettaisiin 5 miljoonaa, voitaisiin ehkä kipein tarve tyydyttää. Näiden

jaosto ehdottaakin, että 35 miljoonaa markkaa tarkoitukseen myönnettäisiin.

Rantala ehdotti, että asetuttaisiin kaikkia koroituksia vastaan, varsinkin tällaisten pyöreiden summien myöntämisestä on huono kokemus.

Aalto J.F. lausui, että ryhmän taholta on ehdotettava jotain myönnettäväksi alempipalkkaisille. Olemmehan aina vaatineet pienipalkkaisten palkkojen parantamista. Näyttäisi kumminkin pelkältä taktiikalta ellemme samalla suostuisi myöntämään jotakin keskipalkkaisillekin. Ja ilman sitä ei ehdotuksemme menisi läpitse eduskunnassa.

Harvala huomautti, että on otettava huomioon se, että rahamäärästä tullaan eduskunnassa päättämään ensin, ja sitten vasta hyväksytään perusteet, joidenka mukaan varat käytetään. Se mahdollisuus tosin olisi, että aluksi ehdotettaisiin hiukan pienempi summa, jotta asiaan päästäisiin kiinni valtionvarain valiokunnassa.

Ryömä arveli, että eduskunnassa saataisiin hyväksytyksi sellainen ehto, että 30 miljoonaa käytettäisiin niiden alempien palkkaluokkien hyväksi kuin jaosto on ajatellut.

Myllymäki ilmoitti vastustavansa varojen myöntämistä, ne eivät tulisi kumminkaan käytetyiksi ryhmän haluamalla tavalla.

Reinikainen piti kohtuullisena, että myönnettäisiin vain se 10 miljoonaa markkaa, jonka myöntämiseen ryhmä jo on suostunut.

Seppälä katsoi myös, että johdonmukaisuus vaatii nyt olemaan vain tämän 10 miljoonan markan kannalla.

Harvala lausui, että hän oli aikaisemmin hallituksen esityksen hyväksymisen kannalla. Ryhmässä oli kumminkin vallalla sellainen henki, että lakiesitystä ei ole hyväksyttävä missään muodossa. Ei olisi nyt enään annettava maalaisliiton rapulisteille aihetta syytöksiin, että ryhmämme kumminkin hyväksyi yhtä suuren summan kuin hallituksen esityskin tarkoitti.

P ä ä t ö s . Toimitettiin äänestys. Kuudella äänellä - 6 ääntä vastaan, puheenjohtajan äänen ratkaistessa asian - päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmä vastustaa suuremman summan kuin 10 miljoonan markan ottamista tulevan vuoden talousarvioon virkamiesten palkkojen koroittamista varten.

4 §. Nykyhetken poliittinen tilanne.

Sen johdosta, että viime päivien tapahtumat ovat saattaneet valtiollisen aseman maassa varsin vakavaksi, päätettiin että ryhmän puheenjohtaja Harvala selostaa poliittista tilannetta ryhmän kokouksessa.

5 §. N.s. Lapuan lähetystö.

Sen johdosta, että Lapualla pidetyssä kansalaiskokouksessa valittu 20-henkinen lähetystö saapuu Helsinkiin joulukuun 6 p:nä, käydäkseen hallituksen ja tasavallan presidentin luona sekä pyrkiäkseen myös eduskuntaryhmien puheille lauantaina joulukuun 7 p:nä iltapäivällä eduskunnan istunnon päätyttyä, päätettiin että tämän lähetystön ottaa sos.-dem. ryhmän puolesta vastaan valmistava valiokunta. Samalla päätettiin, että ennen lähetystön saapumista päätetään siitä vastauksesta mikä ryhmän puolesta lähetystölle annetaan, sekä, että selostus lähetystön käynnistä ja valmistavan valiokunnan vastauksesta sille julkaistaan sanomalehdissä.

6 §. Kansanopistojen valtionavustus.

Sen johdosta, että hallituksen esitys kansanopistoja koskevaksi laiksi on paraikaa eduskunnassa käsiteltävänä, kiinnitti valmistavan valiokunnan jäsen Seppälä huomiota siihen, että lakiesityksessä ehdotetaan kansanopistojen valtionavustus 65 prosentiksi opistojen todellisista menoista, mutta ovat sos.-dem. ryhmän jäsenet sivistysvaliokunnassa asettuneet sille kannalle, että 50 % riittäisi, mikä puhujankin mielestä olisi kohtuullinen määrä.

Valmistava valiokunta katsoi, että ryhmän jäsenet valtionvarain valiokunnassa voivat asettua sille kannalle, jonka sivistysvaliokunnan valiokuntaryhmäkin on omaksunut.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
Puheenjohtaja.

E. Jokinen.
Sihteeri.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta joulukuun 5 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Valta A., Passivuori, Aalto A., Koponen, Reinikainen, Hakkila, Lehtokoski, Seppälä, Ailio, Myllymäki, Keto, Ryömä, Pekkala, Voionmaa, Rantala, Komu, Aalto J.F. ja puoluesihteeri Viik.

1 §. Julistus vallitsevan tilanteen johdosta.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti kutsuneensa ryhmän valmistavan valiokunnan koolle eduskunnan istunnon aikana neuvottelemaan julistuksen antamisesta vallitsevan poliittisen tilanteen johdosta. Puoluesihteeri Viik on laatinut luonnoksen julistusta varten ja puoluetoimikunta toivoo eduskuntaryhmän myös tähän julistukseen yhtyvän ja sen yhdessä puoluetoimikunnan kanssa allekirjoittavan. Tämän jälkeen luki puheenjohtaja kyseessä olevan luonnoksen.

Keskustelu:

Aalto A. oli sitä mieltä, ettei julistusta ainakaan siinä muodossa mikä sillä tässä luonnoksessa on voida saattaa julkisuuteen. Tilanne on nyt hyvin vakava. Julistusluonnoksessa sivuutetaan liian kevyesti se vaara mikä uhkaa kommunistien toiminnasta. Meidän ei ole nyt syytä ärsyttää taantumuksellisia aineksia.

Keto oli sitä mieltä, että julistuksen antaminen nyt voi olla paikallaan, mutta esitettyä sanamuotoa ei hänkään hyväksynyt. Julistuksessa on sanottava, että kommunistit toiminnallaan diktatuurin puolesta ovat ärsyttäneet ja antaneet voimaa taantumuksellisille aineksille. Julistuksessa mainitaan myös vuoden 1918 tapaukset, niihin viittaamalla ei olisi ärsytettävä porvaristoa.

Harvala selosti tämän jälkeen sitä keskustelua mikä hänellä ja ryhmän toisella puheenjohtajalla J.F. Aallolla oli ollut pääministeri Kallion kanssa tämän hetken tilanteesta ja viime päivien tapauksista.

Paasivuori ilmoitti, että puoluetoimikunta on jo tutustunut tähän julistusluonnokseen, mutta ei ole yksimielisesti tämän sanamuodon kannalla. Oli omalta osaltaan sitä mieltä, että julistuksen sanamuotoa olisi muutettava.

Lehtokoski lausui, että kansa varmaan odottaa nyt selventäviä sanoja ryhmältä ja puolueen johdolta, jotenka julistus on paikallaan. Mutta julistuksen tulee olla kaikilta kohdiltaan sellaisen, että siitä aina voidaan vastata.

Hakkila oli sitä mieltä, ettei nyt olisi tarpeen sanoa muuta kuin, että on kysymys kansanvallan turvaamisesta ja säilyttämisestä. Jos ei saada tyydyttävää julistusta on parempi, että sitä ei anneta.

Myllymäki katsoi, ettei julistus ole tarpeen, ei ainakaan sen sisältöinen kuin tämä luonnos on. Välikysymyskeskustelussa on ryhmä tuominnut kommunistien toiminnan ja se riittää julistukseksi.

Reinikainen oli julistuksen kannalla. Siinä on tehostettava kansanvallan puolustamisen tärkeyttä. Kommunistien taktiikka on paljastettava. Ehdotti ryhmän puolesta valittavaksi muutamia henkilöitä julistuksen sanamuotoa tarkistamaan.

Voionmaa oli myös sillä kannalla, että julistus voidaan antaa, mutta sen julkisuuteen saattaminen voidaan lykätä ensi viikkoon. On jäätävä odottamaan mihin suuntaan tapaukset lähipäivinä kehittyvät.

Ryömä huomautti, julistuksen pitää olla sen kannan mukainen, jonka ryhmä omaksui välikysymyskeskustelussa. Julistuksella olisi selventävä vaikutus sekä työväkeen, että ulospäin. Kannatti ajatusta puoluetoimikunnan ryhmän yhteisestä julistuksesta.

Sventorzetski lausui, ettei hänkään hyväksy esillä olevaa luonnosta sellaisenaan. Se ei vastaa ryhmän kantaa. Sitä paitsi julistuksen antaminen voidaan lykätä pari päivää tuonnemmaksi. Kannatti yhteisen jaoston asettamista sanamuotoa tarkistamaan.

Viik oli sitä mieltä, että julistus on annettava mahdollisimman pian. Nythän sen kautta vielä voitaisiin tapausten kulkuun vaikuttaa. Jos julistuksen julkisuuteen saattaminen lykätään tuonnemmaksi voi se olla jo silloin myöhäistä. Kansa epäilemättä odottaa, että nyt sanottaisiin jotain fascismivaarasta. Sehän on tällä hetkellä aktuellimpi asia kuin kommunismivaara. Jos me vieritämme syyn näiden päivien tapauksista ja ilmiöistä kokonaan kommunistien tilille, niin sillä me annamme tukea oikeistoaineksille. Sitä suuremmalla syyllä he silloin voisivat väittää, että heidän liikehtimisensä on kommunistien aiheuttamaa.

P ä ä t ö s . Tämän jälkeen päätettiin yksimielisesti, että julistuksen sanamuoto tarkistetaan.

Tämän jälkeen toimitettiin äänestys siitä mihin aikaan julistus on saatettava julkisuuteen. Läsnäolevista valmistavan valiokunnan jäsenistä kannatti 6 julistuksen antamista heti ja 6 oli myös sillä kannalla, että julistus on annettava vasta muutaman päivän kuluttua. Tämä tulos päätettiin saattaa puoluetoimikunnan tietoon.

Hyväksyttiin yksimielisesti se kanta, että julistus annetaan yhteisesti puoluetoimikunnan kanssa.

Ryhmän puolesta julistuksen sanamuotoa tarkistamaan ja siihen tarpeellisia muutoksia laatimaan valittiin ryhmän puheenjohtajat Harvala ja Aalto J.F. edellytyksellä, että puoluetoimikunta puolestaan valitsee tähän jaostoon myös kaksi henkilöä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala E. Jalkinen

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta joulukuun 7 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Aalto J.F., Paasivuori, Sventorzetski, Reinikainen, Koponen, Rantala, Komu, Pekkala, Seppälä, Puittinen, Hakkila, Koivulahti-Lehto, Voionmaa, Keto, Lehtokoski, Åhlström, sekä puoluesihteeri Viik ja osaksi myös puoluetoimikunnan varapuheenjohtaja Itkonen.

1 §. Lapuan lähetystön vastaanotto.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti, että valmistava valiokunta on kutsuttu koolle senvuoksi, että sen puheille saapuu n.s. Lapuan lähetystö, ja esitti samalla luonnoksen siksi vastaukseksi, jonka hän ryhmän puolesta aikoo lähetystölle antaa.

Lähetystölle annettavan vastauksen sisällöstä syntyi lyhyt keskustelu, jonka puheenjohtajan laatima luonnos melkein sellaisenaan hyväksyttiin.

Tämän jälkeen saapui puheenaoleva 20 henkinen lähetystö, jonka puolesta lähetystön jäsen varatuomari Lauri Halme selosti Lapuan kansalaiskokouksessa esitettyjä mielipiteitä sekä jätti valmistavalle valiokunnalle sanotun kokouksen hyväksymät ponnet painettuina.

Ryhmän puolesta vastasi puheenjohtaja Harvala lähetystölle seuraavasti:

Sos.-dem. eduskuntaryhmä on huomannut, että kommunistisen puolueen räikeä esiintyminen on viime aikoina herättänyt levottomuutta porvarillisen yleisön keskuudessa. On vaadittu ryhdyttäväksi, kuten lähetystö täällä juuri on esittänyt, erikoisiin toimenpiteisiin kommunisteja vastaan. Tämän johdosta ilmoitan, että sos.-dem. ryhmä samoin kuin sos.-dem. puolue on aina vastustanut kommunistien työväen keskuudessa harjoittamaa maamme rajojen ulkopuolelta johdettua kiihoitusta, ja tahdon käsityksenäni lausua, että kommunistisen liikkeen rappeutuminen ja sen vaikutusvallan heikkeneminen onkin viime aikoi-

na käynyt yhä ilmeisemmäksi. Tällä kannalla pysyen sos.-dem. ryhmä vastustaa myös kommunistien kansanvaltaisen valtiojärjestyksemme vahingoittamisyrityksiä.

Samalla kuin tämän lähetystölle lausun, on minun tuotava julki, että ne porvarillisen oikeiston piirissä toimivat fascistiset seikkailijat, jotka yrittävät käyttää hyväkseen kommunistien porvarillisen yleisön keskuudessa aikaansaamaa levottomuutta, lisätä sitä ja pyrkiä epäjärjestyksien avulla muuttamaan tai horjuttamaan kansanvaltaista valtiojärjestystämme, kohtaavat sos.-dem. eduskuntaryhmän ti kimättömänä vastasssan. Tästä käy selville, että me vastustamme väkivaltaisuuksia ja lainvastaisia yrityksiä tulkootpa ne miltä taholta thansa, sekä vaadimme että eduskunta ja hallitus saa lainmukaisessa järjestyksessä vapaasti harkita ja päättää millä tavalla laillista järjestystä on maassamme ylläpidettävä.

Lopuksi ilmoitan, että lähetystön lausumat toivomukset tulevat sos.-dem. ryhmän tietoon ja tavallisuuden mukaan otetaan harkittaviksi niitä asioita käsiteltäessä, joita toivomukset ovat koskeneet.

2 §. Poliittisen tilanteen johdosta annettava julistus.

Otettiin jälleen käsiteltäväksi valmistavassa valiokunnassa jo aikaisemmin esillä ollut kysymys julistuksen antamisesta yhdessä sos.-dem. puoluetoimikunnan kanssa nykyisestä poliittisesta tilanteesta. Puoluesihteeri Viik oli laatinut uuden luonnoksen, mikä nyt esitettiin tarkistettavaksi.

Keskustelu:

Keto kaipasi vielä selvempää mainintaa siitä, että se on ollut juuri kommunistien menettely, joka on aiheuttanut kuohuntaa taantumuksellisten ainesten keskuudessa. Julistuksessa olisi selvästi mainittava kommunistien päämärät ja väkivaltaiset menettelytavat.

Voionmaan mielestä luonnos on liian laaja. Siitä olisi jotain poistettava. Kaipasi mainintaa sellaisista esimerkeistä, joissa kommunistien toiminta on ollut työväelle vahingollista.

Aalto J.F. piti luonnosta tyydyttävänä. Tarkoitushan on painostaa sitä, että kansanvaltaa uhkaa vaara ja sehän uhkaa nyt juuri oikeistolaisten taholta.

Harvala huomautti, että on selvää, että vaara tällä hetkellä uhkaa juuri oikeiston taholta, mutta meidän on otettava huomioon se seikka, että me voimme julistuksellamme tätä uhkaavaa vaaraa joko lisätä tai vähentää. Meidän ei olisi sitä lisättävä. Meidän on sanottava, että kommunistit ovat toiminnallaan tämän oikeistoainesten liikehtimisen aiheuttaneet.

Seppälä ei ollut myös tyytyväinen luonnokseen. Oli sitä mieltä, että se on palautettava vielä jaostoon takaisin.

Lehtokoski kannatti luonnoksen palauttamista takaisin jaostoon.

Aalto J.F. huomautti, että eihän ryhmä nyt tämän Lapuan kokouksen vuoksi saax menettää sosialistista ryhtiään. Julistuksen kärki on tähdättävä fasisteja vastaan.

Sventorzetski lausui, että julistuksen kärki on tähdättävä fasisteja vastaan, se on selvä, mutta millä tavalla se tehdään siitä on kysymys. Kommunistien toiminta on aiheuttanut tämän porvarillisten ainesten liikehtimisen ja se on sanottava julistuksessa heti alussa. Ensin on mainittava syy ja sitten kiinnitettävä huomiota seuraukseen.

Viik oli sitä mieltä, että pääasiasta on puhuttava ensin, sehän on tärkeintä, ja tässä on kansanvaltaa uhkaava vaara pääasia. Tämä julistushan ei ole tarkoitettu kommunisteja, vaan fascismia vastaan. Tällä julistuksellamme emme saa antaa aseita oikeistolaisten käsiin.

Harvala lausui, että on vaikeata saada julistukselle sellaista sanamuotoa, että se tyydyttäisi kaikkia. Jos tähän julistukseen saadaan kohta jossa painostetaan kommunistien provosoivaa toimintaa, niin ryhmän taholla voitanee olla siihen silloin tyytyväisiä. Ehkä puoluetoimikuntakin puolestaan tällaisen kohdan hyväksyy.

Itkonen huomautti, ettei puoluetoimikunnalla varmaankaan ole mitään sitä vastaan, että julistukseen sisällytettään Harvalan tarkoittama ajatus.

P ä ä t ö s . Julistus palautetaan takaisin jaostoon muutettavaksi siihen suuntaan kuin puheenjohtaja Harvala on esittänyt.

3 §. Äänestykset tulliasiassa.

Sen johdosta, että ryhmän jäsen Lehikoinen oli suuressa valiokunnassa tullilain käsittelyssä menetellyt ryhmän yleisesti omaksu-

masta kannasta poikkeavalla tavalla neuvottelematta siitä edeltä käsin ryhmän puheenjohtajan kanssa tai edes ilmoittamatta ryhmän muille jäsenille, päätettiin että pyydetään asiasta selitys Lehikoiselta. Asia jätet iin puheenjohtaja Harvalan huoleksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Puheenjohtaja. Sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta joulukuun 9 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Koponen, Voionmaa, Ryömä, Keto, Komu, Aalto A., Paasivuori, Valta A., Sventorzetski, Koivulahti-Lehto, Rantala, Aalto J.F., Reinikainen, Myllymäki, Lehtokoski, Seppälä ja Åhlström, sekä puoluesihteeri Viik.

1 §. Ryhmän ja puoluetoimikunnan yhteinen julistus.

Annettuaan joulukuun 7 p:nä pitämässään kokouksessa poliittisen tilante n johdosta annettavan ryhmän ja puoluetoimikunnan yhteisen julistuksen sanamuodon vielä asianomaisen jaoston lähemmin muodostettavaksi, kokoontui valmistava valiokunta nyt maanantaina joulukuun 9 p:nä eduskunnan istunnon aikana tarkistamaan tätä julistusluonnoksen lopullista muotoa. Puheenjohtajan luettua julistuksen sanamuodon seurasi lyhyt keskustelu, jossa

Keto lausui, että julistus häntäkin nyt tyydyttää.

Voionmaa huomautti, että julistuksessa on tärkeätä sanoa, että sos.-dem. puolue tuomitsee sekä oikealta että vasemmalta tulevat diktatuuripyrkimykset.

Useat muut valmistavan valiokunnan jäsenet ilmoittivat lyhyesti kannattavansa julistusta siinä muodossa kuin se nyt oli saanut.

P ä ä t ö s . Julistuksen sanamuoto hyväksyttiin yksimielisesti.

2 §. Yhdistyslakiin esitetyt muutokset.

Sen johdosta, että hallitus on antanut eduskunnalle esityksen voimassaolevan yhdistyslain muuttamisesta, otettiin käsiteltäväksi kysymys mitenkä ryhmän on tämän hallituksen esityksen käsittelyyn suhta-

uduttava. Puheenjohtaja Harvala lausui, että esitys yhdistyslain muuttamisesta samoinkuin painolakiinkin aijotut muutokset koetetaan saada käsitellyiksi näillä valtiopäivillä. Hallituksen esitys otetaan lakivaliokunnassa esille aivan viipymättä. On siis syytä harkita, mitenkä ryhmän jäsenet valiokunnassa menettelevät. Ruotsalaisen eduskuntaryhmän keskuudessa ollaan sitä mieltä, että asia ei ole kiireellinen, ja pidetään tällaisten poikkeuslakien säätämistä yleensäkin epäilyttävänä toimenpiteenä. Sos.-dem. ryhmän jäsenet valiokunnassa asettuvat luonnollisesti lakiesityksen suhteen hylkäävälle kannalle, mutta se on syytä täysin asiallisesti käsitellä.

Reinikainen ja Aalto J.F. lausuivat kumpikin käsityksenään, että hallituksen esitys on käsiteltävä asiallisesti. Vaikka asettuisimmekin lopullisesti hylkäävälle kannalle, niin lain käsittelyssä ei ole syytä menetellä niin, että sitä voitaisiin väittää jarrutukseksi. Jos esitys käsitellään asiallisesti ei se ehdi eduskunnassa ~~ennen~~ enään lopulliseen käsittelyyn näillä valtiopäivillä.

Sventorzetski huomautti, että ehkä olisi myös syytä koettaa painostaa hallitusta, niin ettei se erikoisemmin kiirehtisi tämän lain käsittelyä näillä valtiopäivillä. Olisi hyvä, jos saataisiin asian ratkaisu siirtymään helmikuuhun, ehkä siihen mennessä voitaisiin jotain keksiä kansalaisvapauksien puolustukseksi. Ryhmän puheenjohtajien olisi vielä keskusteltava tästä asiasta pääministerin kanssa.

Hakkila: Hallituksen esitys on asiallisesti käsiteltävä, ja siitä on seurauksena, että asian ratkaisu siirtyy seuraaviin valtiopäiviin. Jarrutus ei nyt saa tulla kysymykseen.

Harvala lausui, että hallituksen puoleen ei tässä asiassa kannata kääntyä, kuten Sventorzetski toivoo, pääministeri on ilmoittanut, että jotain myönnytyksiä on porvarillisten ainesten vaatimaan suuntaan tehtävä. Tämä hallituksen esitys on jonkinlainen "luu lapualaisten kurkkuun" ja sitä hallitus pitää välttämättömänä, vaikka se tuskin itsekään on erikoisemmin pahoillaan siitä, että sen esitys käsitellään asiallisesti.

Reinikainen piti tärkeänä sitä, ettei asian käsittelyä koeteta jarruttaa. Sellainen ei nyt saa tulla kysymykseen, mutta asiallista käsittelyä voidaan vaatia.

Myllymäki lausui, että hallitukselle voidaan kyllä ilmoittaa, että sen esityksestä ei näillä valtiopäivillä tule lakia.

P ä ä t ö s . Päätettiin, että ryhmän jäsenet lakivaliokunnassa vastivat hallituksen esityksen asiallisesti käsiteltäväksi ja ehdottavat lain hylättäväksi.

Painovapauslain muutosten suhteen päättää valmistava valiokunta samalla, että ryhmän taholta ~~anxx~~ asetutaan vastustamaan hallituksen esitystä painovapauslain muuttamiseksi ja ehdotetaan se hylättäväksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
Puheenjohtaja.

E. Talvinen
Sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta joulukuun 11 p:ltä 1929. - Kokous pidettiin Heimolassa, puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla Aitio, Ryömä, Hakkila, Paasivuori, Aalto A., Pekkala, Rantala, Komu, Sventorzetski, Koivulahti-Lehto, Koponen, Valta A., Nyllymäki, Aalto J.F. ja Voionmaa.

1 §. Kansalaiskokousten lähetystöt.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti kutsuneensa valmistavan valiokunnan koolle harkitsemaan mitenkä on meneteltävä ryhmän puheille pyrkivien porvarillisten kansalaiskokouksien valitsemien lähetystöjen vastaanottamisen suhteen. Paraikaa on Helsingissä kolme tällaista lähetystöä: Turun, Rauman seudun ja Lounais-Hämeen. Nämä lähetystöt käyvät tänään joulukuun 11 p:nä porvarillisten eduskuntaryhmien luona. Kun sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous pidetään huomenna, torstaina joulukuun 12 p:nä, kuten jo on ilmoitettu, niin onko ryhmän nyt syytä kokoontua myös tänään, vai ilmoitetaanko lähetystöille, että ryhmä ottaa ne vastaan huomenna.

P ä ä t ö s . Päätettiin yksimielisesti, että ilmoitetaan lähetystöille, että ryhmä ei voi niitä ottaa vastaan tänään, mutta jos lähetystöt niin haluavat, niin ne voivat saapua ryhmän kokoukseen torstaina joulukuun 12 p:nä, tänään on lähetystöillä tilaisuus esittää lausuntonsa ja toivomuksensa ryhmän puheenjohtajille, jos ne sitä haluavat.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala E. Jokinen